

07:18

Torben Fridberg
Mads Meier Jøger

FRIVILLIGE I HJEMMEVÆRNET

07:18

FRIVILLIGE I HJEMMEVÆRNET

Torben Fridberg
Mads Meier Jæger

KØBENHAVN 2007
SFI – DET NATIONALE FORSKNINGSCENTER FOR VELFÆRD

FRIVILLIGE I HJEMMEVÆRNET

Afdelingsleder: Ole Gregersen

Afdelingen for Socialpolitik og velfærdsydelser

Til undersøgelsen har en følgegruppe været tilknyttet bestående af følgende repræsentanter fra hjemmевærnet: oberstløjtnant Keld Madsen (formand), kaptajn Martin Krogh (sekretær), oberst Jørn M. Soensen, major Brian Roth, major Klaus Nielsen, informationschef Preben Petersen, samt fra Landsrådet Gert Hansen, Hans Christian Laursen, Bente Madsen, Per Tommerup.

ISSN: 1396-1810

ISBN: 978- 87-7487-861-2

Layout: Hedda Bank

Oplag: 600

Tryk: BookPartnerMedia A/S

© 2007 SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd

SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd

Herluf Trolles Gade 11

1052 København K

Tlf. 33 48 08 00

sfi@sfi.dk

www.sfi.dk

SFI's publikationer kan frit citeres med tydelig angivelse af kilden. Skrifter, der omtaler, anmelder, henviser til eller gengiver SFI's publikationer, bedes sendt til centret.

INDHOLD

	FORORD	5
	RESUMÉ	7
	Den typiske hjemmeværnsmand	7
	Medlemmerne er også aktive i andet frivilligt arbejde	8
	Anledning og motiver	9
	En tredjedel vil gerne bruge mere tid i hjemmeværnet	9
	Hjemmeværnet er respekteret, men fordomme om medlemmerne	10
	Hjemmeværnets opgaver	10
	Tilfredshed og anerkendelse	10
	Information	11
1	BAGGRUND	13
2	METODE	17
	Frivillige i hjemmeværnet	17
	Frivillighedsundersøgelsen	20

3	HVEM ER DE FRIVILLIGE I HJEMMEVÆRNET?	21
	Indledning	21
	De frivillige beskrevet i tal	22
	Sammenfatning	33
4	HVORFOR FRIVILLIG OG HVAD MOTIVERER?	35
	Indledning	35
	Sammenfatning	53
5	OMVERDENEN, FORDOMME OG HJEMMEVÆRNETS OPGAVER	55
	Indledning	55
	Sammenfatning	65
6	TILFREDSHED OG ANERKENDELSE	67
	Indledning	67
	Sammenfatning	75
7	INFORMATION OG KOMMUNIKATION	77
	Indledning	77
	Sammenfatning	84
	APPENDIKS	85
	SFI-RAPPORTER SIDEN 2006	95

FORORD

Hjemmeværnskommandoen har bedt SFI om at lave en undersøgelse blandt hjemmeværnets frivillige medlemmer med henblik på at få et større kendskab til de frivillige medlemmers sammensætning samt holdninger og forventninger til hjemmeværnet og deres egen frivillige indsats.

Undersøgelsen er gennemført som en postspørgeskemaundersøgelse i februar-marts 2007 blandt medlemmer i hhv. hærhjemmeværnet, politihjemmeværnet, virksomhedshjemmeværnet, marinehjemmeværnet og flyverhjemmeværnet. Også medlemmer, der står i reserven, indgår i undersøgelsen. Undersøgelsen havde en svarprocent på 64 svarende til 1.005 besvarede spørgeskemaer.

En speciel tak skal rettes til lektor Lars Skov Henriksen, AAU, der har fungeret som referee på rapporten.

Rapporten er skrevet af seniorforsker Torben Fridberg og ph.d.-stipendiat Mads Meier Jæger.

København, juni 2007

Jørgen Søndergaard

RESUMÉ

I januar 2007 havde hjemmeværnet 51.189 medlemmer, hvoraf 28.233 stod i reserven, dvs. at de deltager i mindre end 24 timer om året i funktionsrelaterede aktiviteter for hjemmeværnet. De øvrige 22.956 medlemmer omfattede 2.245 officerer, 4.030 andre befalingsmænd samt 15.781 menige fordelt på de forskellige værn: hærhjemmeværnet, politihjemmeværnet, virksomhedshjemmeværnet, marinehjemmeværnet og flyverhjemmeværnet. Hærhjemmeværnet er langt det største af værnene, idet der her er 32.937 frivillige medlemmer, hvoraf ca. 19.000 står i reserven. Mindst er virksomhedshjemmeværnet, som har 1.484 frivillige medlemmer, heraf 855 aktive.

DEN TYPISKE HJEMMEVÆRNSMAND

Mange af medlemmerne har et langvarigt medlemskab bag sig, men de frivilliges anciennitet varierer noget mellem de fem værn. Frivillige i flyver- og politihjemmeværnet har i gennemsnit været medlem i ca. 25 år, frivillige i hærhjemmeværnet ca. 23 år, frivillige i marinehjemmeværnet ca. 20 år og medlemmer af virksomhedshjemmeværnet næsten 17 år.

De mange frivillige medlemmer af hjemmeværnet udgør selvsagt et bredt udsnit af den danske befolkning, men med en klar overvægt af

mænd i alderen mellem 25 og 50 år. Der er dog også en del kvindelige medlemmer. De udgør 14 pct. af medlemmerne. Af hjemmeværnets fem værn er der relativt flest kvinder i virksomheds- og flyverhjemmeværnet.

De frivillige medlemmer af hjemmeværnet er endvidere karakteriseret ved at omfatte relativt mange med en faglig uddannelse. Uddannelsesprofilen for hjemmeværnets frivillige er således forskellig fra befolkningen som helhed, selv om den gennemsnitlige uddannelseslængde svarer til gennemsnittet i befolkningen i øvrigt. Sammenlignet med alle i den voksne befolkning er der relativt færre i hjemmeværnet, som ikke har en kompetencegivende erhvervsuddannelse, men også færre med en videregående uddannelse.

Relativt mange af de frivillige er bosiddende uden for de store byområder.

Sammenlignet med befolkningen er de frivillige i hjemmeværnet endvidere oftere ansat i den private sektor, har i gennemsnit en længere arbejdsuge og er lidt mere tilbøjelige til at have uregelmæssige arbejdstider.

MEDLEMMERNE ER OGSÅ AKTIVE I ANDET FRIVILLIGT ARBEJDE

Ud over at medlemmerne yder en frivillig indsats i hjemmeværnet, er der rigtigt mange, som også lægger en frivillig indsats i andre sammenhænge. Kun ca. 40 pct. af de frivillige i hjemmeværnet er *ikke* engageret i en eller anden form for frivilligt arbejde ved siden af deres aktiviteter i hjemmeværnet. Til sammenligning er lige over 60 pct. af hele den voksne danske befolkning slet ikke engageret i frivilligt arbejde. Dermed er de frivillige i hjemmeværnet langt mere involveret i forskellige former for andet frivilligt arbejde end danskerne i almindelighed. De områder, hvor flest hjemmeværnsfolk deltager, er, som i befolkningen som helhed, idræts-, fritids- og bolig- og lokalsamfundsområdet. Dette høje aktivitetsniveau for frivilligt arbejde genfindes på samme høje niveau, uanset hvilket værn man ser på.

Også når det drejer sig om villighed til at hjælpe på anden måde end inden for det organiserede frivillige arbejde, fremtræder hjemmeværnsmedlemmerne som meget aktive. Hjemmeværnsmedlemmer yder noget mere end gennemsnittet hjælp med praktiske opgaver eller med

penge eller anden form for økonomisk støtte til personer uden for egen husstand, hvad enten det drejer sig om familie, venner, naboer eller andre. Der er heller ikke på dette område forskel mellem de fem værn.

ANLEDNING OG MOTIVER

Ligesom i den brede frivillighedsundersøgelse viser det sig entydigt, at det har stor betydning at blive opfordret til at gå ind i frivilligt arbejde. Rekruttering er typisk afhængig af sociale netværk eller social kapital, som øger chancen for at blive opfordret og dermed chancen for at opleve, at der er brug for den frivilliges indsats. Mange medlemmer har et netværk inden for hjemmевærnet. 32 pct. har familie, der er medlemmer, og 69 pct. har venner blandt hjemmевærnets frivillige.

De frivillige kan opdeles i fem grupper, hvad angår deres motivation for at være medlem af hjemmевærnet. *"Traditionalister"* er især motiveret af at ville forsvare Danmark, *"Fritidsfolket"* lægger vægt på en aktiv fritid og på at være på øvelse, *"Lederaspiranter"* er motiveret af muligheden for uddannelse og ledererfaring, *"De sociale"* lægger vægt på det sociale fællesskab i hjemmевærnet, og *"De supermotiverede"* nævner en lang række årsager til, at de er med.

EN TREDJEDEL VIL GERNE BRUGE MERE TID I HJEMMEVÆRNET

De frivillige bruger i gennemsnit 9 timer om måneden på hjemmевærnet. Ser man bort fra de medlemmer, som står i reserven, bruger de aktive frivillige i gennemsnit 18 timer om måneden. Der er store forskelle i tidsforbrug mellem de fem værn. De aktive frivillige i marinchjemmевærnet er med 24,8 timers aktivitet per måned mest aktive, mens de aktive frivillige i flyverhjemmевærnet med 14,2 timers aktivitet per måned er mindst aktive.

Hovedparten af de frivillige har tidligere været mere aktive. Den vigtigste årsag til et lavere aktivitetsniveau i dag sammenlignet med tidligere er, at de frivillige hellere vil bruge tiden på noget andet end hjemmевærnet.

36 pct. af de frivillige kunne godt tænke sig at deltage i flere aktiviteter, hvis de blev bedt om det. Det er hovedsageligt menige, der godt kunne tænke sig at deltage i flere aktiviteter.

Lidt over halvdelen af de frivillige overvejer undertiden at stoppe i hjemmeværnet, og ca. 13 pct. har besluttet sig for at stoppe. Også her er det manglende tid, der bliver angivet som hovedårsagen.

HJEMMEVÆRNET ER RESPEKTERET, MEN FORDOMME OM MEDLEMMERNE

En stor del af de frivillige oplever, at hjemmeværnet som institution er respekteret i samfundet. Til gengæld mener mange af de frivillige også, at hjemmeværnets frivillige som individer bliver udsat for mange fordomme. Det er imidlertid kun få af de frivillige i hjemmeværnet, der oplever, at nogen i deres omgangskreds tager afstand fra deres medlemskab.

HJEMMEVÆRNETS OPGAVER

De frivillige er enige i, at hjemmeværnet både har militære og civile opgaver, og at begge typer af opgaver er vigtige. De frivillige kan holdningsmæssigt inddeles i tre grupper med hensyn til deres opfattelse af, hvilke opgaver der er de vigtigste for hjemmeværnet. De *beredskabsorienterede* fokuserer især på stående beredskabsopgaver som fx søredning og farvandsovervågning, de *indsatsorienterede* fokuserer især på praktiske indsatsopgaver som fx trafikregulering og sanitetsvagt, og de *forsvarsorienterede* fokuserer især på militært forsvar af Danmark og støtte til forsvaret.

TILFREDSHED OG ANERKENDELSE

Selv om der er nogle forskelle mellem værnene, er de frivillige gennemgående meget tilfredse med deres uddannelse, opgaver, muligheder for at videreudvikle sig, de nærmeste foresatte, materiellet og det sociale samvær. De er også gennemgående ganske tilfredse med de *konkrete* aktiviteter, de udfører i tjenesten.

På en 10-punktsskala for generel tilfredshed med den måde, som hjemmeværnet fungerer på, er gennemsnittet for alle frivillige 6,3. Frivillige i politihjemmeværnet er relativt mest tilfredse med hjemmeværnet som helhed, mens frivillige i flyverhjemmeværnet er relativt mindst tilfredse.

Hovedparten af de frivillige oplever også, at deres indsats bliver værdsat i underafdelingen. Frivillige i politi-, virksomheds- og marinehjemmeværnet oplever oftere end frivillige i flyver- og hærhjemmeværnet, at deres indsats bliver anerkendt. Relativt færre frivillige oplever, at deres indsats bliver anerkendt i resten af hjemmeværnet. En fjerdedel af de frivillige ved ikke, om deres indsats bliver værdsat af hjemmeværnet.

INFORMATION

Langt de fleste af hjemmeværnets medlemmer mener, at de får tilstrækkelig information fra hjemmeværnet, og at de enten meget godt eller nogenlunde kan følge med i udviklingen i hjemmeværnet. Ca. 10 pct. mener dog, at de får for lidt information og 16 pct., at de ikke kan følge med i udviklingen i hjemmeværnet.

De frivillige kan inddeles i fire grupper med hensyn til, hvordan de får information om hjemmeværnet: *mødetypen* får oftest deres information fra møder og www.hjv.dk, *nyhedsbrevtypen* orienterer sig oftest ved hjælp af nyhedsbreve og blade fra underafdelingen og distriktet, *snakketypen* holder sig orienteret gennem samtaler med andre, og *bladtypen* får især information gennem aviser og blade.

Cirka halvdelen af de frivillige benytter hjemmeværnets hjemmeside www.hjv.dk. Lidt færre logger sig ind på hjemmesiden for at få mere information fra deres underafdeling. Der er forholdsvis stor variation i, hvor ofte de frivillige benytter hjemmesiden. De frivillige bruger hjemmeværnets hjemmeside til på samme tid at få nyheder på tre niveauer: på forsiden om hjemmeværnet generelt, på værns-/regionssiderne og på den lokale side.

BAGGRUND

Hjemmeværnskommandoen har ønsket en undersøgelse blandt hjemmeværnets frivillige medlemmer med det formål at få et større kendskab til de frivillige medlemmers sammensætning samt holdninger og forventninger til hjemmeværnet og til deres egen frivillige indsats.

Baggrunden herfor er de senere års store reorganisering af hjemmeværnet. Efter mange år med begrænsede ændringer af organisation, opgaver mv. blev hjemmeværnet reorganiseret fra top til bund i forbindelse med forsvarsforliget 2000-2004 og forsvarsforliget 2005-2009. De opgavemæssige og organisatoriske ændringer er nu gennemført, og der er derfor et behov for at undersøge, i hvilken udstrækning omstillingen har kunnet indpasses med medlemmernes bevæggrunde for at være frivillige i hjemmeværnet. Formålet med undersøgelsen er således at skabe et bedre grundlag for tilrettelæggelse af tjenesten som frivillig, således at et medlemskab og en frivillig indsats bliver så interessant og udfordrende som muligt for det enkelte medlem.

Til baggrunden hører endvidere, at hjemmeværnet i en årrække efter den kolde krigs ophør har oplevet en jævn nedgang i antallet af medlemmer. På sit højeste i 1983 havde hjemmeværnet 77.892 medlemmer. I 2006 er der ca. 51.600 medlemmer. I de senere år er den nedadgående kurve imidlertid blevet rettet af, og det er indtrykket, at interessen

for hjemmeværnet er inde i en positiv udvikling. En analyse fra IFKA¹ fra september 2006 viste således, at befolkningens kendskab og holdninger til hjemmeværnet i løbet af de sidste år er kommet til at stå stærkere end tidligere, samt at knap 2 pct. af befolkningen (ca. 9 pct. af de 15-24-årige) overvejer at søge medlemskab af hjemmeværnet.

Undersøgelsen af den frivillige indsats i hjemmeværnet tager i en vis udstrækning udgangspunkt i SFI's undersøgelse af den frivillige indsats i Danmark, der blev gennemført i 2004 på et repræsentativt udsnit af den voksne befolkning.² Ud over at kortlægge omfanget af frivilligt arbejde i den danske befolkning, indgik der i denne undersøgelse spørgsmål om arbejdsopgavernes karakter og rammer, om tidsforbrug, motiver for at arbejde frivilligt, oplevelse af krav, overvejelser om at stoppe og hindringer for at arbejde frivilligt i forskellige grupper af befolkningen. Denne undersøgelse har således kunnet bidrage med nogle afprøvede metoder samt med et sammenligningsgrundlag for analysen af den frivillige indsats i hjemmeværnet.

Om hjemmeværnet

Hjemmeværnet er et værn under Forsvarsministeriet, som hovedsageligt består af frivillige og ulønnede medlemmer. Af de ca. 52.000 frivillige medlemmer er 8.200 kvinder. Antallet af ansatte udgør ca. 770 fordelt på ca. 370 militære og ca. 400 civile. Enhver, som er fyldt 18 år, og som har dansk statsborgerskab, kan søge om optagelse i hjemmeværnet. I særlige tilfælde kan der ses bort fra reglen om dansk statsborgerskab.

Den primære opgave for hjemmeværnet er at støtte det øvrige forsvar. I fredstid udfører hjemmeværnet dog også en række aktiviteter i den civile redningstjeneste, fx i forbindelse med terrorberedskab, søredningstjeneste, afspærring af områder ved større ulykker, eftersøgning af personer og indsættelse af personel og materiel ved katastrofer som oversvømmelser og lign. Hjemmeværnet yder endvidere ofte assistance ved sportsstævner, trafikregulering, hjælp til søs ved stævner eller med bugsering, sanitetsvagt, demonstrationer af fyrværkeri mv.

1. Se IFKA: Befolkningens holdning og kendskab til hjemmeværnet. September 2006.

2. Thomas P. Boje, Torben Fridberg & Bjarne Ibsen: Den frivillige sektor i Danmark – omfang og betydning. København: Socialforskningsinstituttet, Rapport 06:19. 2006. Inger Koch-Nielsen, Lars Skov Henriksen, Torben Fridberg & David Rosdahl: Frivilligt arbejde. Den frivillige indsats i Danmark. København: Socialforskningsinstituttet, Rapport 05:20. 2005.

Hjemmeværnet er opdelt i en aktiv styrke og en reserve. Der er ca. 23.000 medlemmer i hjemmeværnets aktive styrke. I den aktive styrke skal medlemmerne bruge mindst 24 timer om året på arbejde for den underafdeling, de tilhører. Medlemmer, som har våben, skal en gang om året bestå en kontrolskydning. De frivillige i reserven er tilknyttet en underafdeling, men er ikke forpligtet til at bruge tid på hjemmeværnsarbejde. I reserven står medlemmer med mindre end 24 timers funktionsrelateret tjeneste om året. Både medlemmer i den aktive styrke og i reserven har imidlertid mødepligt i situationer, hvor der er behov for det.

Hjemmeværnet er opdelt i hærhjemmeværnet, marinehjemmeværnet og flyverhjemmeværnet. I hærhjemmeværnet indgår endvidere politihjemmeværnet og virksomhedshjemmeværnet. I undersøgelsen skelnes der således mellem de fem kategorier eller værnsgrene:

- Hærhjemmeværnet, hvis opgave det er at støtte hæren og politiet, er langt det største værn med hensyn til antallet af medlemmer. I hærhjemmeværnet indgår:
- Politihjemmeværnet, hvis primære opgave er at støtte politiet, og
- Virksomhedshjemmeværnet, hvor den vigtigste opgave er at beskytte vitale samfundsfunktioner som telefonnet, el-net, jernbane og postvæsen i tilfælde af en trussel mod landets infrastruktur.
- Marinehjemmeværnet, hvis opgave det er at støtte søværnet og andre myndigheder. Marinehjemmeværnet bruges især til farvandsovervågning, søredning og forureningsbekæmpelse samt bevogtningsopgaver.
- Flyverhjemmeværnet, hvis opgave det er at støtte flyvevåbnet, og som især bruges til overvågnings- og bevogtningsopgaver ved flyvestationer samt som en del af beredskabet mod kemiske, biologiske og radioaktive trusler.

METODE

FRIVILLIGE I HJEMMEVÆRNET

Undersøgelsen af hjemmeværnets frivillige medlemmer er gennemført som en postspørgeskemaundersøgelse med telefonopfølgning på et repræsentativt udsnit af hjemmeværnets frivillige medlemmer.

Stikprøven er udtrukket simpelt tilfældigt fra hjemmeværnets medlemsregister, men stikprøven er stratificeret efter:

- De fem grupper: hærhjemmeværnet, virksomhedshjemmeværnet, politihjemmeværnet, marinehjemmeværnet og flyverhjemmeværnet, således at nogenlunde lige store stikprøver udtrækkes fra hver af disse tjenestegrene.
- Aktive medlemmer og medlemmer i reserven: Medlemmer, som i hjemmeværnets medlemsregister står opført med mindst 24 timers funktionsrelateret tjeneste, og medlemmer med mindre end 24 timers funktionsrelateret tjeneste om året.
- Rang: officerer, øvrige befalingsmænd og menige.

Den 29. januar 2007 havde hjemmeværnet, som det fremgår af tabel 2.1, 51.189 frivillige medlemmer. Heraf stod 28.233 i reserven, hvilket svarer til 55 pct. af medlemmerne. I alt 1.600 medlemmer blev udtrukket til at indgå i undersøgelsen. De 1.600 er udtrukket med et antal fra hver af de

20 grupper af medlemmer opdelt efter værn, rang og aktive/reserven. I alt 17 personer meddelte, at de ikke mere er medlemmer af hjemmeværnet, og 5 personer var ubekendte på adressen. Den endelige stikprøve endte således med at omfatte 1.578 medlemmer.

Spørgeskemaerne blev udsendt i begyndelsen af februar 2007 og en rykker med et nyt skema udsendt ca. 3 uger efter, hvorefter der også blev rykket via telefonopkald. Dataindsamlingen blev afsluttet i slutningen af marts 2007.

I alt 1.005 af de udtrukne medlemmer har besvaret spørgeskemaet, hvilket svarer til en samlet opnåelse på 64 pct. Som det fremgår af tabel 2.1, er der imidlertid ganske store forskelle på besvarelsen i de forskellige grupper. Blandt officererne er besvarelsen på 83 pct. Andre befalingsmænd følger tæt efter med 78 pct., og blandt de menige i den aktive styrke har 66 pct. svaret. Til gengæld har kun 43 pct. af medlemmerne i reserven besvaret skemaet. De mindst aktive medlemmer har således også været de mindst aktive til at deltage i undersøgelsen. Dette mønster er nogenlunde identisk inden for alle fem værn. De højeste svarprocenter er opnået blandt officerer og øvrige befalingsmænd. Den laveste besvarelse er opnået blandt medlemmer, der står i reserven. Største forskelle mellem værnene findes blandt de aktive menige. I flyverhjemmeværnet og politihjemmeværnet er besvarelsen på ca. 80 pct. i denne gruppe, mens kun 54 pct. af de aktive menige i hærhjemmeværnet har besvaret skemaet. Det betyder også, at en sammenligning mellem værnene af besvarelsen viser, at den laveste besvarelse findes i hærhjemmeværnet, men at virksomhedshjemmeværnet følger tæt efter.

I alle rapportens beskrivende tabeller er der anvendt vægte, som vejer op fra antallet af besvarelser til det totale antal medlemmer inden for hver af de 20 grupper af medlemmer (de 5 værn og de 4 grupper efter rang og reserven).

Der er nogle enkelte afvigelser mellem de frivilliges egne oplysninger og medlemsregisterets oplysninger om, hvilke værn de tilhører, samt om de står i reserven eller ej. I denne rapport er de frivilliges egne oplysninger lagt til grund for inddeling efter værn, rang og status.

Tabel 2.1

Antal medlemmer, stikprøve og svarprocenter.

	Officerer	Andre befalings- mænd	Menige	Reserven	Alle
<i>Antal medlemmer:</i> <i>(Population)</i>					
Hærhjemmeværnet	1.233	2.936	9.673	19.095	32.937
PolitiHjemmeværnet	285	791	2.390	2.850	6.316
MarineHjemme- værnet	358	478	1.977	2.004	4.817
FlyverHjemme- værnet	265	535	1.180	3.655	5.635
Virksomhedshjem- meværnet	104	190	561	629	1.484
Alle	2.245	4.930	15.781	28.233	51.189
<i>Stikprøve:</i>					
Hærhjemmeværnet	60	80	162	161	463
PolitiHjemmeværnet	60	60	80	99	299
MarineHjemme- værnet	60	60	80	96	296
FlyverHjemme- værnet	59	60	79	97	295
Virksomhedshjem- meværnet	50	50	49	76	225
Alle	289	310	450	529	1.578
<i>Antal besvarede:</i>					
Hærhjemmeværnet	49	63	88	72	272
PolitiHjemmeværnet	48	50	64	49	211
MarineHjemme- værnet	52	47	51	39	189
FlyverHjemme- værnet	50	46	62	40	198
Virksomhedshjem- meværnet	42	36	30	27	135
Alle	241	242	295	227	1.005
<i>Svarprocent:</i>					
Hærhjemmeværnet	82	79	54	45	59
PolitiHjemmeværnet	80	83	80	49	71
MarineHjemme- værnet	87	78	64	41	64
FlyverHjemme- værnet	85	77	78	41	67
Virksomhedshjem- meværnet	84	72	61	36	60
Alle	83	78	66	43	64

FRIVILLIGHEDSUNDERSØGELSEN

I rapporten bliver resultaterne fra undersøgelsen af de frivillige i hjemmeværnet sammenlignet med resultaterne fra SFT's undersøgelse af den danske befolknings deltagelse i frivilligt arbejde, der blev gennemført i 2004. Denne frivillighedsundersøgelse omfattede en tilfældig stikprøve på 4.200 personer i alderen 16-85 år, hvor der blev opnået interview med 75 pct. Undersøgelsen gennemførtes ved telefoninterview i sommeren og efteråret 2004.

HVEM ER DE FRIVILLIGE I HJEMMEVÆRNET?

INDLEDNING

Hvem er de frivillige i hjemmевærnet? I dette kapitel beskrives hjemmевærnets medlemmer på baggrund af en række demografiske, sociale og familiemæssige karakteristika. Hensigten med kapitlet er på baggrund af undersøgelsen blandt de frivillige at give en bred karakteristik af de frivillige i hjemmевærnets forskellige værn: hærhjemmевærnet, politihjemmевærnet, virksomhedshjemmевærnet, marinehjemmевærnet og flyverhjemmевærnet.

Karakteristikken omfatter de frivilliges demografiske og socioøkonomiske forhold som fx køn, alder, uddannelse, beskæftigelse og familieforhold, men også en række andre sociale forhold som fx fritidsaktiviteter og engagement i frivilligt socialt arbejde. Herudover beskrives også de frivilliges position og anciennitet i hjemmевærnet. Et interessant spørgsmål i denne karakteristik er, om de frivillige i hjemmевærnets forskellige værn ligner hinanden med hensyn til uddannelse, anciennitet i hjemmевærnet og fritidsinteresser, eller om der er forskel i den sociale profil på tværs af de fem værn.

Herudover sammenligner kapitlet hjemmевærnets medlemmer med den danske befolkning, hvad angår en række socioøkonomiske karakteristika og deltagelse i frivilligt socialt arbejde. Denne sammenligning foretages med udgangspunkt i SFT's Frivillighedsundersøgelse (se Koch-

Nielsen et al., 2005; Boje, Fridberg & Ibsen, 2006), som er en nationalt repræsentativ undersøgelse af den voksne danske befolkning. Det er således muligt at undersøge, om hjemmeværnets medlemmer ligner den danske befolkning, hvad angår ikke bare sociale og socioøkonomiske karakteristika, men også fritidsaktiviteter og engagement i frivilligt arbejde.

DE FRIVILLIGE BESKREVET I TAL

Demografi, familiesituation og bopæl

Hvordan fordeler de frivillige i hjemmeværnet sig på en række baggrundskaraktistika, er der variationer på tværs af de fem forskellige værn, og adskiller de frivillige sig fra den almene danske befolkning?

I tabel 3.1 sammenlignes hjemmeværnet med befolkningen, hvad angår køn, alder, familiesituation og bopæl. Tal fra befolkningen er taget fra SFI's Frivillighedsundersøgelse. Tabel 3.2 bryder tallene ned på værn og viser statistisk signifikante forskelle mellem de fem værn.

Kønfordelingen viser, at langt hovedparten af de frivillige i hjemmeværnet, ca. 86 pct., er mænd. Som det fremgår af tabel 3.2 nedenfor, er der forskelle i andelen af mænd og kvinder på tværs af de fem værn. I virksomheds- og flyverhjemmeværnet er mellem en fjerdedel og næsten en tredjedel af de frivillige kvinder, mens i hærhjemmeværnet og marinhjemmeværnet er kun godt en tiendedel af de frivillige kvinder.

Gennemsnitsalderen er ifølge de besvarede spørgeskemaer 49 år, hvilket er lidt højere end den beregnede alder på grundlag af hjemmeværnets medlemsregister, hvor gennemsnittet er 46,3 år. Af tabel 3.2 fremgår det, at gennemsnitsalderen for de frivillige varierer ganske betydeligt på tværs af de fem værn. Virksomhedshjemmeværnet har i gennemsnit de yngste medlemmer (44 år), mens politihjemmeværnets medlemmer med et gennemsnit på 53,6 år udgør den ældste medlemsgruppe. De resterende værn fordeler sig mellem disse to yderpositioner.

Hvad angår familiesituation ser vi i tabel 3.1, at lidt over tre fjerdedele af de frivillige i hjemmeværnet bor sammen med en ægtefælle/samlever, mens ca. 18 pct. er enlige. Sammenligner man disse tal med den nationalt repræsentative Frivillighedsundersøgelse ses, at hjemmeværnets frivillige i sammenligning med befolkningen er mere tilbøjelige til at leve i parforhold og mindre tilbøjelige til at være enlige. Det ses

ydermere, at medlemmerne af hjemmeværnet i højere grad end befolkningen har børn i skolealderen. Dette er dog forventeligt, da gennemsnitsalderen for de frivillige er højere end gennemsnittet i befolkningen. Endelig fremgår det af tabel 3.2, at der ikke er forskelle i familiesituation på tværs af hjemmeværnets fem værn.

Tabel 3.1

Køn, alder og familieforhold. Procent og gennemsnit.

	Hjemmeværnet Alle	Aktive	Reserve	Frivilligheds- undersøgelsen
<i>Køn</i>				
Kvinde	13,5	13,8	13,6	52,1
Mand	86,5	86,3	83,8	47,9
Alder (gennemsnit)	49,0	47,5	50,2	45,7
<i>Familiesituation¹</i>				
Bor med ægtefælle/samlever	77,3	75,7	79,5	64,8
Bor alene	17,6	17,9	16,2	20,4
Har børn under skolealderen (0-6 år)	12,7	15,1	11,1	16,2
Har børn i skolealderen (7-17 år)	26,4	29,7	24,5	21,0
<i>Bopæl</i>				
I hovedstaden eller en af dens forstæder	15,8	25,4	8,5	22,5
I en provinsby eller en af dens forstæder	33,9	30,2	37,1	46,3
I en bymæssig bebyggelse	18,6	18,7	18,4	17,0
I et landdistrikt	31,7	25,8	36,1	14,2

1. Svarpersonen kunne vælge flere kategorier. Derfor summerer tallene ikke til 100 pct.
Tal for hjemmeværnet er vægtede.

Tabel 3.1 viser også de frivilliges bopæl opdelt på geografiske områder: 15,8 pct. bor i hovedstadsområdet, 33,9 pct. i en provinsby, 18,6 pct. i en bymæssig bebyggelse og 31,7 pct. i et landdistrikt. Sammenlignet med befolkningen bor færre af hjemmeværnets frivillige i hovedstaden og i de større provinsbyer, mens relativt flere bor på landet. Det fremgår desuden af tabel 3.2, at der også inden for hjemmeværnet er store forskelle med hensyn til, hvor de frivillige bor. Frivillige i virksomheds- og marinhjemmeværnet bor især i de større byer, mens frivillige i hærhjemmeværnet og flyverhjemmeværnet i højere grad bor i landdistrikter.

Tabel 3.2

Køn, alder og familieforhold særskilt for værn. Procent og gennemsnit.

	HHV	POHJV	VHV	MHV	FHV
<i>Køn**</i>					
Kvinde	10,8	16,1	30,5	11,6	23,7
Mand	89,2	83,9	69,5	88,4	76,3
<i>Alder (gennemsnit)***</i>	47,6	53,6	44,0	48,4	52,5
<i>Familiesituation¹</i>					
Bor med ægtefælle/samlever	75,7	81,5	74,9	80,5	82,3
Bor alene	17,9	18,0	18,7	16,2	13,9
Har børn under skolealderen (0-6 år)	13,8	9,8	9,3	17,3	7,1
Har børn i skolealderen (7-17 år)	27,8	25,6	27,8	22,0	24,7
<i>Bopæl*</i>					
I hovedstaden eller en af dens forstæder	16,9	10,9	19,8	18,9	12,4
I en provinsby eller en af dens forstæder	30,3	44,6	40,2	44,2	34,7
I en bymæssig bebyggelse	17,5	23,4	16,1	15,4	20,1
I et landdistrikt	35,3	21,1	23,9	21,5	32,8

1. Svarpersonen kunne vælge flere kategorier. Derfor summerer tallene ikke til 100 pct.

HHV = hærhjemmeværnet, POHJV = politihjemmeværnet, VHV = virksomhedshjemmeværnet, MHV = marinehjemmeværnet, FHV = flyverhjemmeværnet. Vægtede tal.

* Forskel på værn statistisk signifikant på 5 pct.-niveau.

** Forskel på værn statistisk signifikant på 1 pct.-niveau.

*** Forskel på værn statistisk signifikant på 0,1 pct.-niveau.

Uddannelse og arbejdsmarkedssposition

Dette afsnit beskriver de frivilliges uddannelsesmæssige baggrund og arbejdsmarkedssposition.

Tabel 3.3 viser opnået erhvervsuddannelse og antal års skolegang for hjemmeværnets frivillige. Tabellen er ikke brudt ned på værn, fordi der ikke er nogen statistiske forskelle mellem værnene, hvad angår medlemmernes uddannelsesniveau og -type.

Tabel 3.3

Opnået erhvervsuddannelse og samlet antal års skolegang for personer med afsluttet uddannelse. Procent og gennemsnit.

	Hjemmeværnet	Frivillighedsundersøgelsen
Ingen uddannelse	19,5	26,8
Specialarbejder ¹	4,7	2,5
Erhvervsfaglig uddannelse	29,4	25,9
Anden faglig uddannelse	20,0	7,4
Kort videregående uddannelse	6,7	9,5
Mellemlang videregående uddannelse	12,1	17,5
Lang videregående uddannelse	7,7	10,3
Uoplyst		
Antal års skolegang for personer med afsluttet uddannelse (gennemsnit)	10,4	10,3

1. Inkluderer efg-basisår og efg-uddannelse. Tal for hjemmeværnet er vægtede.

Det fremgår af tabel 3.3, at uddannelsesprofilen for hjemmeværnets medlemmer på visse områder adskiller sig fra befolkningens, men at der ikke er forskel, hvad angår den samlede uddannelseslængde. For det første er der, sammenlignet med befolkningen, markant færre personer uden kompetencegivende erhvervsuddannelse i hjemmeværnet. For det andet har relativt flere af hjemmeværnets medlemmer en erhvervsfaglig uddannelse (specialarbejder, erhvervsfaglig og anden faglig uddannelse). For det tredje er der færre i hjemmeværnet med videregående uddannelser (mellemlange og lange) end befolkningen som helhed. Det fremgår dog også af tabel 3.3, at hvad angår den samlede uddannelseslængde, adskiller medlemmerne af hjemmeværnet (10,4 års skolegang i gennemsnit) sig ikke fra befolkningen (10,3 års skolegang i gennemsnit). Som tidligere anført er der ikke forskel i uddannelseslængde og -type på tværs af hjemmeværnets fem værn.

Tabel 3.4 viser tal for arbejdsmarkedspostition, ansættelsessektor, samlet ugentlig arbejdstid og arbejdstidens placering. Tabel 3.5 bryder tallene ned på værn. Godt 30 pct. af hjemmeværnets medlemmer er ansat som funktionærer eller tjenemænd, næsten 37 pct. er faglærte eller ufaglærte arbejdere, 8,6 pct. er selvstændige, og 14 pct. har trukket sig tilbage fra arbejdsmarkedet (efterlønsmodtagere eller alderspensionister). Sammenlignet med befolkningen er der i hjemmeværnet færre funktionærer, pensionister og personer under uddannelse, mens der er markant flere

faglærte og ufaglærte arbejdere. Tabel 3.5 viser arbejdsmarkedsposition fordelt på værn. Af tabellen fremgår, at virksomhedshjemmeværnet sammenlignet med de andre værn har mange frivillige i funktionærjob. Flyver- og politihjemmeværnet har mange pensionerede frivillige, og der er relativt mange selvstændige i hærhjemmeværnet.

Tabel 3.4

Arbejdsmarkedsposition. Procent og gennemsnit.

	Hjemmeværnet	Frivillighedsundersøgelsen
Funktionær/tjenestemand	30,1	37,1
Faglært arbejde	20,7	7,7
Ufaglært arbejder	15,8	8,1
Selvstændig	8,6	6,4
Arbejdsløs ¹	3,5	4,0
Efterløn og alderspensionist	14,0	17,4
Under uddannelse	2,5	10,1
Uden for arbejdsmarkedet ²	4,8	6,7
Andet og uoplyst	0,2	2,5
<i>Ansættelsessektor³</i>		
Privat sektor	74,4	56,6
Offentlig sektor	22,7	40,6
Andet og uoplyst	2,9	2,8
Samlet ugentlig arbejdstid i timer (gennemsnit) ⁴	43,1	38,7
<i>Placering af arbejdstid⁴</i>		
Fast dagtid	67,9	75,8
Uregelmæssig placering i løbet af døgnet/dagen	16,7	16,2
Skiftehold	4,8	2,5
Andet	4,8	5,1
Uoplyst	5,9	0,4

1. Arbejdsløs på dagpenge, kontanthjælpsmodtager, ansat i flexjob/skånejob.

2. Førtidspensionist, hjemmegående husmor/-far.

3. Gælder kun for personer ansat som funktionærer, faglærte og ufaglærte arbejdere.

4. Gælder kun for personer i arbejde, dvs. funktionærer, faglærte og ufaglærte arbejdere og selvstændige. Tal for hjemmeværnet er vægtede.

Hvad angår ansættelsessektor, er godt 74 pct. af hjemmeværnets medlemmer ansat i den private sektor, og ca. 23 pct. er offentligt ansat. Sammenlignet med befolkningen er der i hjemmeværnet flere privatansatte og færre offentligt ansatte. De frivillige i virksomhedshjemmeværnet skiller sig imidlertid ud, ved at relativt mange af de frivillige er ansat i den offentlige sektor (45,4 pct.).

Den samlede ugentlige arbejdstid for hjemmeværnets medlemmer er i gennemsnit 43,1 timer. Den gennemsnitlige arbejdstid i befolkningen er 38,7 timer, og dermed arbejder hjemmeværnets medlemmer noget mere end gennemsnittet. I tabel 3.5 ser vi, at der er forskel på tværs af værn med hensyn til den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid. De frivillige i hærhjemmeværnet har den højeste ugentlige arbejdstid på 44,3 timer om ugen, mens politihjemmeværnets medlemmer med et gennemsnit på 40 timers arbejdsuge arbejder mindst.

Tabel 3.5

Arbejdsmarkedsposition særskilt for værn. Procent og gennemsnit.

	HHV	POHJV	VHV	MHV	FHV
<i>Erhvervsposition^{*1}</i>					
Funktionær/tjenestemand	29,3	30,5	49,3	37,4	32,5
Faglært arbejde	23,6	18,7	18,5	15,0	18,5
Ufaglært arbejder	17,9	9,3	20,1	18,3	14,5
Selvstændig	10,6	4,9	1,0	6,8	8,3
Arbejdsløs	2,8	3,3	0,8	4,4	4,4
Efterløn og alderspensionist	11,6	22,2	6,9	15,3	18,2
Uden for arbejdsmarkedet ²	4,3	11,2	3,6	2,8	3,5
<i>Ansættelsessektor²</i>					
Privat sektor	78,1	65,3	52,1	71,0	72,1
Offentlig sektor	19,2	30,5	45,4	23,9	27,3
Andet og uoplyst	2,7	4,2	2,5	5,1	0,6
Samlet ugentlig arbejdstid i timer (gennemsnit) ^{**3}	44,3	40,0	40,8	41,3	41,6
<i>Placering af arbejdstid³</i>					
Fast dagtid	69,1	61,7	56,9	64,2	72,9
Uregelmæssig placering i løbet af døgn/dagen	17,4	17,9	18,7	14,8	13,1
Skiftehold	3,7	9,9	10,5	6,0	3,4
Andet	4,3	6,2	13,3	4,2	4,0
Uoplyst	5,5	4,3	0,6	10,9	6,7

1. Kategorierne under uddannelse og uoplyst ekskluderet pga. et lavt antal observationer.

2. Gælder kun for personer ansat som funktionærer, faglærte og ufaglærte arbejdere.

3. Gælder kun for personer i arbejde, dvs. funktionærer, faglærte og ufaglærte arbejdere og selvstændige.

HHV = hærhjemmeværnet, POHJV = politihjemmeværnet, VHV = virksomhedshjemmeværnet, MHV = marinehjemmeværnet, FHV = flyverhjemmeværnet. Vægtede tal.

* Forskel på værn statistisk signifikant på 5 pct.-niveau.

** Forskel på værn statistisk signifikant på 1 pct.-niveau.

*** Forskel på værn statistisk signifikant på 0,1 pct.-niveau.

Som det fremgår af tabel 3.4, ligger arbejdstiden for næsten syv ud af ti medlemmer af hjemmeværnet i dagtimerne, mens resten arbejder enten på uregelmæssige tidspunkter eller i skiftehold. Andelen, der arbejder i fast dagtid, er nogenlunde den samme blandt hjemmeværnets frivillige som i den samlede befolkning, mens andelen på skiftehold er lidt større. Det er især i politi-, og virksomhedshjemmeværnet, at man finder relativt mange, der arbejder i skiftehold (ca. 10 pct.).

Rang, aktivitet og antal år i hjemmeværnet

Hvordan fordeler de frivillige sig på tværs af værn med hensyn til rang, deltagelse i hjemmeværnets aktiviteter og anciennitet?

Tabel 3.6 viser information om rang, deltagelse og anciennitet fordelt på værn. For hele hjemmeværnet gælder, at ca. 6 pct. er officerer, 11 pct. er befalingsmænd, og 83 pct. er menige, hvoraf de 56 pct. står i reserven. Der er i undersøgelsen ikke nogen statistisk forskel på fordelingen af officerer, befalingsmænd og menige i de forskellige værn.

Tabel 3.6

Rang, deltagelse og antal år i hjemmeværnet særskilt for værn. Procent og gennemsnit.

	HHV	POHJV	VHV	MHV	FHV	Alle
<i>Rang og status***</i>						
Officer	5,3	6,3	7,1	10,5	4,7	5,9
Befalingsmand	9,9	14,6	18,7	11,9	8,3	10,8
Menig	24,8	37,4	36,0	34,9	19,8	27,2
Aktiv styrke i alt	40,1	58,3	61,7	57,3	32,8	43,9
Reserve	59,9	41,7	38,3	42,7	67,1	56,1
I alt	100	100	100	100	100	100
Antal år i hjemmeværnet**	23,0	25,1	16,8	19,8	25,6	23,1

HHV = hærhjemmeværnet, POHJV = politihjemmeværnet, VHV = virksomhedshjemmeværnet, MHV = marinehjemmeværnet, FHV = flyverhjemmeværnet. Vægtede tal.

* Forskel på værn statistisk signifikant på 5 pct.-niveau.

** Forskel på værn statistisk signifikant på 1 pct.-niveau.

*** Forskel på værn statistisk signifikant på 0,1 pct.-niveau.

I hjemmeværnet som helhed er 44 pct. af de frivillige i den aktive styrke, mens 56 pct. er i reserven. Som det fremgår af tabel 3.6, er der imidlertid store forskelle på de fem værn, hvad angår de frivilliges status som enten aktive eller i reserven. I virksomhedshjemmeværnet er ca. 62 pct. af medlemmerne i den aktive styrke, mens kun ca. en tredjedel af de frivillige i

flyverhjemmeværnet er aktive. I politi- og marinehjemmeværnet er ca. 58 pct. af de frivillige i den aktive styrke.

Den gennemsnitlige anciennitet i hjemmeværnet er 23 år. Der er dog ganske markante forskelle på de fem værn, hvad angår de frivilliges anciennitet. De frivillige i flyverhjemmeværnet har i gennemsnit været medlem i 25,6 år, mens de frivillige i virksomhedshjemmeværnet i gennemsnit har 16,8 års anciennitet i hjemmeværnet. Forskellen mellem anciennitet for værnet med de mest og mindst erfarne frivillige er således 8,8 år.

Frivilligt arbejde

Er hjemmeværnets medlemmer engageret i frivilligt arbejde ud over som medlemmer i hjemmeværnet? I undersøgelsen blev de frivillige spurgt, om de arbejder frivilligt inden for en række områder. Deltagerne i SFI's Frivillighedsundersøgelse blev stillet de samme spørgsmål, og det er derfor muligt at undersøge ikke bare, *om* hjemmeværnets medlemmer arbejder frivilligt, men også om de gør det *mere* end befolkningen som helhed.

De forskellige typer frivilligt arbejde er inddelt i 13 forskellige kategorier.

Kulturområdet. For eksempel museer, kulturinstitutioner, kulturelle foreninger, lokalhistoriske foreninger og arkiver, kulturbevaringsforeninger og sangkor.

Idrætssområdet. For eksempel idrætsforeninger og sportsklubber, danseforeninger, rideklubber, idrætshaller og -anlæg, fritidscentre, badeanstalter, skøjte- og svømmehaller.

Fritidsområdet i øvrigt. For eksempel hobbyforeninger, børne- og ungdomskorps, spejderkorps, ungdomsklubber, jagtforeninger, kolonihaveforeninger, haveforeninger, slægtsforskning, soldater-, single- og sømandsforeninger, Rotary, Lions Club og lign.

Uddannelse, undervisning og forskning. For eksempel skolebestyrelser, grundskoler, gymnasier, friskoler, ungdoms- og efterskoler, aftenskoler, højskoler, voksen- og fritidsundervisning, efteruddannelse, husflids-, husmoder- og husholdningsforeninger, foredragsforeninger, selvejende forskningsinstitutioner og videnscentre.

Sundheds- og sygdomsområdet. For eksempel afholds-, patient-, handicap- og misbrugsforeninger, hospitaler, det psykiatriske område, krisehjælp og bloddonorer.

Det sociale område. For eksempel foreninger og klubber for børn, unge og ældreforeninger, pensionistforeninger, besøgstjeneste, selvejende institutioner (plejehjem, daginstitutioner, ungdomshjem, stofmisbrugsinstitutioner, krisecentre), andre tilbud til marginaliserede grupper og flygtningeorganisationer.

Bolig- og lokalsamfundsområdet. For eksempel sogneforeninger, borger- og beboerforeninger, genbrugs- og antenneforeninger, vindmøllelaug, foreninger til fremme af områder og regioners infrastruktur, økonomi mv., bolig-, lejer- og grundejerforeninger, Lejernes Landsorganisation, forsamlingshuse, beboerhuse og aktivitetshuse.

Fagligt arbejde og erhvervs- og brancheorganisationer. For eksempel faglige organisationer og foreninger, fagforbund og fagforeninger, arbejdstagerorganisationer og lønmodtagerorganisationer, håndværker- og handelsstandsforeninger, turistforeninger, biavlerforeninger, musikerforbund og andre erhvervs- og brancheforeninger.

Rådgivning og juridisk bistand. For eksempel fortalerorganisationer, foreninger for borgerlige rettigheder, menneskerettigheder og lign., foreninger for bestemte værdier, foreninger til forebyggelse af kriminalitet, juridisk rådgivningsforeninger, retshjælp og forbrugerorganisationer.

Politik og partiforeninger. For eksempel vælger- og partiforeninger, politiske ungdomsforeninger, øvrige politiske foreninger og græsrodsorganisationer.

Internationale aktiviteter. For eksempel internationale humanitære organisationer, freds- og solidaritetsorganisationer, exchangeorganisationer, udviklingsorganisationer.

Religion og kirke. For eksempel religiøse foreninger og menigheder, søndagsskoler, anerkendte kirkesamfund, frie kirker og trossamfund, dvs. også uden for folkekirken.

Andet. Andre aktiviteter, der ikke er omfattet af ovenstående.

Andelene med engagement i frivilligt arbejde inden for de enkelte områder er vist i tabel 3.7. Tabellen viser også tal fra Frivillighedsundersøgelsen, som er repræsentativ for den danske befolkning.

Det fremgår af tabellen, at ca. 40 pct. af de frivillige i hjemmeværnet ikke er engageret i en eller anden form for frivilligt arbejde ved siden af deres aktiviteter i hjemmeværnet. Til sammenligning er lige over 60 pct. af den danske befolkning ikke engageret i frivilligt arbejde. Dermed er de frivillige i hjemmeværnet langt mere involveret i forskellige former for andet frivilligt arbejde end danskerne i almindelighed. De

områder, hvor flest hjemmeværnsfolk deltager, er som i befolkningen som helhed idræts-, fritids- og bolig- og lokalsamfundsområdet. Der er ikke forskel i graden af deltagelse i frivilligt arbejde på tværs af de fem værn.

Tabel 3.7

Frivilligt arbejde. Procent.

	Hjemmeværnet	Frivillighedsundersøgelsen
<i>Arbejder svarpersonen frivilligt inden for:¹</i>		
Kulturområdet	6,3	3,4
Idrætsområdet	22,0	12,9
Fritidsområdet i øvrigt	16,2	5,3
Uddannelse, undervisning og forskning	8,6	4,2
Sundheds- og sygdomsområdet	12,3	3,9
Det sociale område	9,7	3,7
Miljøområdet	6,0	0,8
Bolig- og lokalsamfundsområdet	15,4	6,9
Fagligt arbejde og erhvervs- og brancheorganisationer	9,0	3,4
Området omhandlende rådgivning og juridisk bistand	1,1	0,7
Politik og partiforeninger	7,7	1,5
Internationale aktiviteter	2,2	2,1
Religion og kirke	6,7	2,4
Andre områder	8,3	2,7
Ingen af områderne	39,6	61,7

1. Svarpersonen kunne vælge flere kategorier. Derfor summerer tallene ikke til 100 pct.
Tal for hjemmeværnet er vægtede.

En anden form for frivilligt socialt engagement vedrører den hjælp, som personer løbende yder familie og venner. Hjælp kan både omfatte hjælp til praktiske gøremål såvel som økonomisk støtte. I tabel 3.8 rapporteres tal for, om frivillige i hjemmeværnet regelmæssigt hjælper forældre (inkl. svigerforældre), børn (inkl. sviger- og børnebørn), slægtninge (inkl. naboer og venner) eller andre med praktiske gøremål og økonomisk. Til sammenligning er der i tabellen også vist tal for hele befolkningen. Som det fremgår af tabellen, er de frivillige i hjemmeværnet igen karakteriseret ved et højt niveau af engagement. Over en tredjedel hjælper regelmæssigt forældre eller slægtninge med praktiske opgaver, og næsten 30 pct. hjælper deres børn, svigerbørn eller børnebørn. Tallene er lavere for økonomisk støtte, men som vist ovenfor er de frivillige i hjemmeværnet i langt

højere grad end befolkningen involveret i praktisk og økonomisk hjælp til familie og slægtninge. Der er heller ikke på dette område forskel på tværs af de fem værn med hensyn til de frivilliges engagement i praktisk og økonomisk hjælp til familie og slægtninge.

Tabel 3.8

Praktisk og økonomisk hjælp til andre. Procent.

	Hjemmeværnet	Frivillighedsundersøgelsen
<i>Hjælper regelmæssigt følgende personer, som svarpersonen ikke bor sammen med, med praktiske opgaver:¹</i>		
Forældre eller svigerforældre	36,5	24,6
Børn/svigerbørn eller børnebørn	29,2	11,1
Slægtninge/naboer/venner	42,8	31,0
Andre	9,8	2,6
<i>Hjælper regelmæssigt følgende personer, som svarpersonen ikke bor sammen med, med penge eller anden form for økonomisk støtte:</i>		
Forældre eller svigerforældre	4,0	1,7
Børn/svigerbørn eller børnebørn	24,1	9,5
Slægtninge/naboer/venner	10,7	5,0
Andre	6,5	1,4

1. Praktiske opgaver er fx indkøb, pasning, rengøring, havearbejde, vask, bank, posthus og kontakt til myndigheder. Tal for hjemmeværnet er vægtede.

Kirkegang, politik interesse og tillid til andre mennesker

I dette afsnit beskrives tre andre områder, hvor det er muligt at sammenligne de frivillige i hjemmeværnet med den danske befolkning: hvor ofte de frivillige går i kirke, hvor meget de interesserer sig for politik, og om de mener, at man kan stole på andre mennesker. Tal for disse tre områder er sammenfattet i tabel 3.9.

Hvad angår kirkegang, adskiller de frivillige i hjemmeværnet sig ikke fra den danske befolkning. Som i befolkningen som helhed kommer kun ganske få ofte i kirken. Der er ingen forskelle i kirkegang på tværs af værn.

Også hvad angår interessen for politik, ligner de frivillige i hjemmeværnet befolkningen. Over 60 pct. af de adspurgte er meget eller ret interesserede i politik, og kun ganske få er slet ikke interesserede. Heller ikke på dette område er der forskel på tværs af værn.

Tabel 3.9

Kirkegang, politisk interesse og tillid. Procent.

	Hjemmeværnet	Frivillighedsundersøgelsen
<i>Hvor ofte går svarpersonen i kirke:¹</i>		
Ca. en gang om ugen (eller oftere)	2,7	2,5
Ca. flere gange om måneden	1,6	2,1
Ca. en gang om måneden	2,3	3,7
Sjældnere end 1 gang om måneden	14,1	12,4
Kun til højtider	31,0	26,4
Aldrig/næsten aldrig	48,3	52,3
Uoplyst	0,0	0,6
<i>Interesse for politik:</i>		
Meget interesseret	13,5	16,6
Ret interesseret	49,1	44,6
Næsten ikke interesseret	31,1	29,1
Slet ikke interesseret	5,5	9,3
Uoplyst	0,8	0,4
<i>Tillid. Er de fleste mennesker til at stole på, eller kan man ikke være for forsigtig?</i>		
De fleste er til at stole på	56,0	58,3
Både og/ved ikke	30,4	21,6
Man kan ikke være for forsigtig	13,6	19,6
Uoplyst	0,0	0,5

1. Der tænkes ikke bryllupper, begravelser og barnedåb. Tal for hjemmeværnet er vægtede.

Endelig fremgår det også af tabel 3.9, at de frivillige i hjemmeværnet ikke udviser mindre tillid til andre mennesker end befolkningen i almindelighed. Igen er der ingen forskel i holdninger på tværs af værn.

SAMMENFATNING

Formålet med dette kapitel har været at beskrive de frivillige i hjemmeværnet på baggrund af demografi, familiemæssige og socioøkonomiske forhold, placering og anciennitet i hjemmeværnet, deltagelse i frivilligt socialt arbejde samt en række værdier og holdninger. Herudover har kapitlet – hvor det var muligt – sammenlignet hjemmeværnets medlemmer med den danske befolkning som helhed og beskrevet forskelle på tværs af hjemmeværnets fem værn. Beskrivelsen kan sammenfattes således:

- Der er flere mænd end kvinder i hjemmeværnet. Af hjemmeværnets fem værn er der relativt flest kvinder i virksomheds- og flyverhjemmeværnet.
- Frivillige i hjemmeværnet bor oftere sammen med en ægtefælle/samlever end befolkningen som helhed og er sjældnere enlige.
- Frivillige i hjemmeværnet bor oftere i landlige omgivelser end befolkningen som helhed.
- Uddannelses*profilen* for hjemmeværnets frivillige er forskellig fra befolkningen som helhed, mens den samlede uddannelses*længde* ikke er forskellig. Sammenlignet med den voksne befolkning er der relativt færre ufaglærte i hjemmeværnet, som ikke har en kompetencegivende erhvervsuddannelse, men også færre med en videregående uddannelse. Til gengæld har relativt mange frivillige i hjemmeværnet en erhvervsfaglig uddannelse.
- I hjemmeværnet er der færre funktionærer/tjenestemænd og studerende end i befolkningen, men samtidig flere faglærte og ufaglærte arbejdere. Sammenlignet med befolkningen er de frivillige i hjemmeværnet oftere ansat i den private sektor, har i gennemsnit en længere arbejdsuge og er lidt mere tilbøjelige til at have uregelmæssige arbejdstider.
- De frivillige i hjemmeværnet er betydeligt mere involveret i andet frivilligt arbejde og i at hjælpe familie og venner end befolkningen som helhed.
- De frivillige i hjemmeværnet ligner befolkningen, hvad angår frekvensen af kirkegang, politisk interesse og tillid til andre mennesker.
- Andelen af aktive og i reserven varierer mellem hjemmeværnets fem værn. Der er relativt flest aktive medlemmer i virksomheds-, politi- og marinehjemmeværnet, mens medlemmer af hær- og flyverhjemmeværnet relativt set oftere står i reserven.
- De frivilliges anciennitet i hjemmeværnet varierer på tværs af de fem værn. Frivillige i politi- og flyverhjemmeværnet har i gennemsnit været medlem i ca. 25 år, frivillige i hærhjemmeværnet ca. 23 år, frivillige i marinehjemmeværnet ca. 20 år og medlemmer af virksomheds-hjemmeværnet i næsten 17 år.

HVORFOR FRIVILLIG OG HVAD MOTIVERER?

INDLEDNING

Dette kapitel ser på de frivilliges bevæggrunde for at være medlem af hjemmeværnet, hvor meget tid de bruger på hjemmeværnet og på forskellige aktiviteter, deres opfattelse af medlemskabet og forskellige årsager til, at nogle overvejer eller har valgt at stoppe.

Kapitlet har både en beskrivende og en analytisk del. Den beskrivende del forsøger at tegne et generelt billede af de frivilliges engagement i hjemmeværnet, hvordan de bruger deres tid, samt hvordan de ser på relevansen af deres arbejde. I den analytiske del undersøges, om det er muligt at isolere de individuelle faktorer (position i hjemmeværnet, demografiske, socioøkonomiske, familiemæssige forhold, etc.), som kan forklare variationer i de frivilliges engagement.

Hvorfor frivillig i hjemmeværnet?

Hvad var årsagerne til, at man meldte sig ind i hjemmeværnet? De frivillige blev i undersøgelsen bedt om at anføre anledningen til, at de oprindeligt meldte sig ind i hjemmeværnet. Tabel 4.1 viser fordelingen af de forskellige motiver.

Den hyppigste årsag til at melde sig til hjemmeværnet er, at man på et tidspunkt er blevet opfordret af andre til at melde sig. Næsten halvdelen af alle frivillige angiver denne årsag. Andre årsager er personlige: at

man vil deltage i forsvaret af landet, at man gerne vil gøre en forskel, og at man har en generel interesse for hjemmeværnet. Praktiske begrundelser som fx, at man tidligere har været i militærtjeneste, og at man gerne vil lære noget nyt, angives sjældnere som bevæggrunde for at melde sig til hjemmeværnet, mens rekruttering gennem medierne, fx i form af annoncering efter medlemmer, kun har betydning for ganske få.

Tabel 4.1

Anledning til indmeldelse i hjemmeværnet. Procent.

Hvad var den aktuelle anledning til, at svarpersonen meldte sig ind i hjemmeværnet? ¹	
Blev opfordret af andre	49,6
Ville deltage i landets forsvar	37,4
Udsprang af interesse	36,9
Ville gerne gøre nytte/gøre en forskel	25,6
Udsprang af militærtjeneste	22,9
Ønske om at indgå i et socialt fællesskab	19,7
Udsprang af ønske om at lære noget nyt	9,6
Andet	6,1
Der blev annonceret efter medlemmer	3,5
Tv-udsendelse, avisartikler og lign. om hjemmeværnet	1,3

1. Svarpersonen kunne vælge flere kategorier. Derfor summerer tallene ikke til 100 pct. Vægtede tal.

Der er ingen større forskelle på tværs af de fem værn eller efter rang med hensyn til, hvilke anledninger der nævnes som vigtige for, at man meldte sig til hjemmeværnet.

Også SFI's frivillighedsundersøgelse viste entydigt, at det har stor betydning at blive opfordret til gå ind i frivilligt arbejde. Rekruttering er typisk afhængig af sociale netværk eller social kapital, som øger chancen for at blive opfordret og dermed chancen for at opleve, at der er brug for den frivilliges indsats.

Fem typer frivillige i hjemmeværnet

Opfordring fra andre og ønsket om at ville deltage i forsvaret af landet er de vigtigste grunde til, at de frivillige har meldt sig til hjemmeværnet. Men hvad motiverer de frivillige til at fortsætte?

Tabel 4.2 viser svarfordelinger for en række begrundelser for at være med i hjemmeværnet.

Af tabellen fremgår det, at det militære forsvar af Danmark er den hyppigst angivne grund til at være med i hjemmeværnet. Den næstvigtigste begrundelse er, at de frivillige mener, at hjemmeværnet løser en række vigtige opgaver for samfundet. Disse to begrundelser stemmer overens med hjemmeværnets grundlæggende funktioner. Herudover fremhæver de frivillige også en række personligt motiverede grunde til at være med. Den sociale dimension, muligheden for personlig udvikling og uddannelse, samt ledererfaring og interesse for materiellet er også vigtige årsager til at være med i hjemmeværnet. Grundene til at være eller forblive medlemmer synes således at være lidt mere sammensatte end anledningerne til indmeldelse. Det er stadig hjemmeværnets formål, der er vigtigst, men oveni kommer fx en stor andel svar om, at det sociale samvær er vigtigt for fortsat at være medlem af hjemmeværnet.

Tabel 4.2

Vigtigste årsager til at være medlem i hjemmeværnet. Procent.

Hvad er de vigtigste årsager til, at svarpersonen er med i hjemmeværnet? ¹	
Det militære forsvar af Danmark	60,5
Hjemmeværnet løser vigtige opgaver for samfundet	56,0
Det sociale samvær	46,9
Mulighed for en aktiv fritid	43,7
Personlig udvikling og kompetencer	38,4
Kan godt lide at være på øvelser	32,2
Mulighederne for uddannelse	28,4
Ledelsesmuligheder	21,7
Interessere for materiellet	19,6

1. Svarpersonen kunne vælge flere kategorier. Derfor summerer tallene ikke til 100 pct. Vægtede tal.

Da de frivillige i undersøgelsen kunne vælge at fremhæve flere af de forskellige begrundelser i tabel 4.2 for at være medlem af hjemmeværnet, kan man undersøge, om der er nogle mønstre i besvarelsen af de vigtigste årsager. Det viser sig, at på baggrund af de forskellige svarmønstre er det muligt at identificere fem overordnede ”typer” bevæggrunde for at være medlem af hjemmeværnet. Tabel 4.3. sammenfatter karakteristika for hver af disse fem ”typer” og beskriver, hvor stor en relativ andel af de frivillige i hjemmeværnet de forskellige grupper udgør³.

3. Se latentklassemodel for årsager til at være med i hjemmeværnet appendikstabel A4.1.

De fem ”typer” skal fortolkes som latente grupper af personer, der har en høj sandsynlighed for at angive de samme grunde til at være med i hjemmeværnet. Alle frivillige i undersøgelsen kan på baggrund af deres svar på de forskellige spørgsmål placeres i den ”type”, de har den højeste sandsynlighed for at tilhøre. Hver ”type” er kendetegnet ved at lægge vægt på nogle bestemte begrundelser for at være medlem af hjemmeværnet. Det er dog kendetegnende for samtlige fem grupper, at de er motiveret ved, at hjemmeværnet løser vigtige samfundsmæssige opgaver.

Tabel 4.3

Fem typer motivation for at være med i hjemmeværnet.

Beskrivelse:	Nævner ofte ... ¹	Nævner sjældent ...	Andel af alle i procent
Traditionalister	1,2	3-9	26
Fritidsfolket	1,2,4,6,9	3,5,7,8	9
Lederaspiranter	1-5,7,8	6,9	32
De sociale	2,3	1,4-9	23
De supermotive-rede	1-9	-	10

1. Nævner ”ofte” defineret som en betinget sandsynlighed på over 50 pct. for at vælge en bestemt motivation givet latentklassemedlemsskab, se også appendikstabel A4.1. De forskellige motivationer er: 1. Det militære forsvar af Danmark, 2. Hjemmeværnet løser vigtige opgaver for samfundet, 3. Det sociale samvær, 4. Mulighed for en aktiv fritid, 5. Personlig udvikling og kompetencer, 6. Kan godt lide at være på øvelser, 7. Mulighederne for uddannelse, 8. Ledelsesmuligheder, 9. Interesserer mig for materiellet.

Den første af de fem grupper kaldes ”*Traditionalister*”. Denne gruppe er karakteriseret ved, at medlemmerne i særlig grad er motiveret af at ville forsvare Danmark og af at mene, at hjemmeværnet løser vigtige opgaver i samfundet. Til gengæld nævner de frivillige i denne gruppe sjældent nogle af de andre årsager til at være medlem. ”Traditionalisterne”, som udgør ca. 26 pct. af alle frivillige, er derfor orienteret mod hjemmeværnets traditionelle opgaver, dvs. at forsvare Danmark og løse samfundsmæssige opgaver.

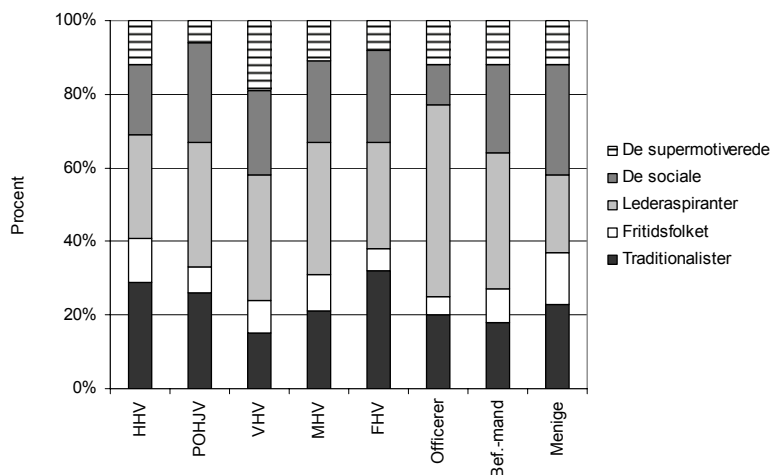
Den anden type kaldes ”*Fritidsfolket*”. Personer i denne gruppe er især motiveret af muligheden for at have et aktivt fritidsliv, de godt kan lide at være på øvelser og at være interesseret i hjemmeværnets materiel. Til gengæld nævner de sjældnere muligheden for ledelsesmuligheder, uddannelse og personlig udvikling som motivation for at være med i hjemmeværnet. ”Fritidsfolket” udgør ca. 9 pct. af alle frivillige.

Den tredje type kaldes "*Lederaspiranter*". Personer i denne gruppe nævner ofte personlig udvikling og kompetencer, ledelsesmuligheder og muligheden for uddannelse som bevæggrunde for at være med i hjemmeværnet. Denne gruppe er ligeledes karakteriseret ved at ville forsvare Danmark og at mene, at hjemmeværnet løser vigtige opgaver. Andre årsager og især lysten til at komme på øvelse og interesse for materiellet nævnes sjældent af personer i denne gruppe. Gruppen af "*Lederaspiranter*" udgør ca. 32 pct. af alle frivillige.

Den fjerde gruppe kaldes "*De sociale*". Disse personer lægger stor vægt på det sociale samvær. Til gengæld lægger personer i denne gruppe mindre vægt på de andre bevæggrunde. "*De sociale*" udgør ca. 23 pct. af alle frivillige.

Figur 4.1

Sandsynlighed for at tilhøre hver motivationsgruppe efter værn og rang.

Den sidste gruppe kaldes "*De supermotiverede*". Personer i denne gruppe har en høj sandsynlighed for at angive *samlige* af de ni mulige bevæggrunde for at være med i hjemmeværnet. Denne gruppe af personer finder derfor motivation både i de forsvars- og uddannelsesmæssige aspekter af medlemskab af hjemmeværnet, det sociale liv og muligheden for en aktiv fritid. "*De supermotiverede*" medlemmer udgør ca. 10 pct. af alle frivillige.

Lederaspiranterne er samlet set den største gruppe, idet ca. en tredjedel af alle frivillige falder i denne gruppe. Der er naturligt nok en stor gruppe blandt officerer og befalingsmænd, men også blandt de menige er der en del (21 pct.), der er motiveret af mulighederne for personlig udvikling og ledelseserfaring, som det er vist i figur 4.1. Af figuren fremgår det også, at man finder relativt færre traditionalister i virksomhedshjemmeværnet end i de øvrige værn. Til gengæld er der relativt mange supermotiverede i virksomhedshjemmeværnet. Flest traditionalister finder man i flyverhjemmeværnet, som også er karakteriseret ved at have relativt færrest medlemmer, som overvejende er fritidsfolk. Fritidsfolket møder man derimod med størst sandsynlighed i hærhjemmeværnet. De sociale findes i nogenlunde samme omfang i alle fem værn, men især blandt de menige. Næsten en tredjedel af de menige lægger stor vægt på det sociale samvær i hjemmeværnet.

Tidsforbrug og forskellige typer aktiviteter

Der er relativ stor variation med hensyn til, hvor meget tid de frivillige bruger på hjemmeværnet, og hvilke aktiviteter de bruger tiden på. Tabel 4.4 opsummerer de frivilliges tidsforbrug og aktivitetstyper brudt ned på værn, rang og status.

Det fremgår af tabellen, at de frivillige i gennemsnit bruger næsten ni timer om måneden på hjemmeværnet. Dette gennemsnit dækker selvkært over en stor forskel mellem de aktive og dem, der står i reserven. De aktive bruger i gennemsnit godt 18 timer om måneden, mens medlemmer i reserven har angivet lidt mindre end to timer om måneden.

Af SFIs frivillighedsundersøgelse fremgik det, at frivillige i gennemsnit bruger 17 timer om måneden på frivilligt arbejde, hvilket svarer til, hvad aktive medlemmer af hjemmeværnet bruger på hjemmeværnet. Da mange hjemmeværnsmedlemmer også lægger et frivilligt arbejde uden for hjemmeværnet, må man formode, at hjemmeværnsmedlemmer samlet bruger mere end gennemsnitlig tid på frivilligt arbejde.

Der er imidlertid en betydelig variation i tidsforbrug på tværs af værnene. Mest tid bruger de aktive frivillige i marinehjemmeværnet, nemlig i gennemsnit næsten 25 timer om måneden. Mindst tid bruger de aktive medlemmer i flyverhjemmeværnet, der i gennemsnit har oplyst lidt over 14 timer om måneden. De andre værn er placeret mellem disse to yderpunkter.

Tabel 4.4

Antal timer per måned lagt i hjemmевærnet fordelt på aktiviteter. Gennemsnit.

	Antal timer i alt	Øvelser	Møder	Uddannelse	Administration	Opgaver for forsvaret	Indsættelser for samfundet	Sociale aktiviteter	Andet
Gennemsnit	8,8	2,5	2,3	2,0	1,2	0,6	0,9	0,8	1,6
Værn***		***1			**1		***1		
HHV	17,4	6,0	5,0	5,3	2,3	1,5	1,1	2,0	1,1
POHJV	18,5	2,8	4,8	3,6	3,8	1,8	6,3	1,5	4,9
VHV	16,8	4,1	3,6	3,8	2,3	1,3	0,5	1,4	2,3
MHV	24,8	9,7	5,1	3,5	4,8	2,7	2,2	2,0	2,3
FHV	14,2	2,3	4,6	3,2	3,8	0,9	0,2	1,5	2,8
Rang***			***1		***1				
Officer	29,3	6,0	8,5	4,9	10,0	1,6	2,0	2,7	3,1
Befalingsmand	19,5	6,1	5,0	5,2	3,6	2,6	1,4	2,1	2,6
Menig	15,3	5,3	4,0	4,2	0,8	1,2	2,5	1,5	1,5
Status***		***1	***1	***1	***1	***1	***1	***1	***1
Aktiv styrke	18,2	5,6	4,9	4,5	3,0	1,6	2,2	1,8	2,0
Reserve	1,7	0,0	0,2	0,1	0,0	0,0	0,1	0,2	1,4

1. Signifikant forskel på tidsforbrug på specifik aktivitet. Antal timer per måned trunkeret ved 100. HHV = hærhjemmевærnet, POHJV = politihjemmевærnet, VHV = virksomhedshjemmевærnet, MHV = marinehjemmевærnet, FHV = flyverhjemmевærnet. Vægtede tal.

* Forskel statistisk signifikant på 5 pct.-niveau.

** Forskel statistisk signifikant på 1 pct.-niveau.

*** Forskel statistisk signifikant på 0,1 pct.-niveau.

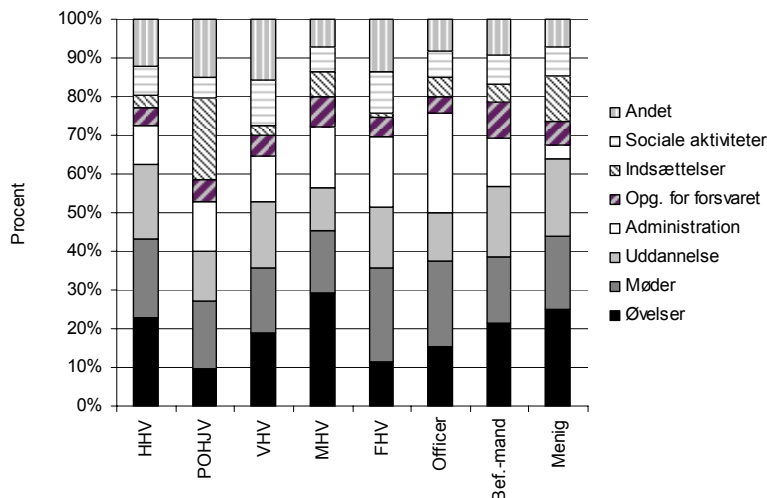
Der er ligeledes betydelig forskel på tidsforbrug på tværs af rang. De aktive menige bruger ca. 15 timer om måneden på hjemmевærnet, befalingsmænd 19,5 timer om måneden og officerer over 29 timer.

Ud over den samlede tid brugt på hjemmевærnet er der også forskelle på tværs af værn og rang med hensyn til, hvad de frivillige bruger tiden på. Tabel 4.4 viser tidsforbruget i antal timer per måned på en række forskellige aktiviteter brudt ned på værn og rang, og figur 4.2 illustrerer det relative tidsforbrug for hver aktivitet.⁴

4. Det samlede tidsforbrug i timer i tabel 4.4 svarer ikke fuldstændigt til det tal, man får ved at summere de enkelte aktiviteter. Grunden hertil er, at svarpersonerne, når de svarer på tidsforbrug på de enkelte aktiviteter, ikke altid rammer det tal, de har opgivet som det samlede tidsforbrug.

Figur 4.2

Relativ fordeling af tid på forskellige aktiviteter for aktive.

Som det fremgår af tabel 4.4, er der statistisk signifikant forskel på, hvor meget tid frivillige fra de forskellige værn bruger på henholdsvis øvelser, administration og indsættelser for samfundet. I absolutte tal bruger aktive frivillige i marinehjemmeværnet mest tid på øvelser (næsten 10 timer per måned), ligesom de også bruger den største relative andel af deres tid (32 pct.) på øvelser (figur 4.2). Til gengæld bruger de aktive frivillige i flyverhjemmeværnet klart mindst tid på øvelser, både i absolut (2,3 timer per måned) og relativ (14 pct. af den samlede tid) forstand. De resterende værn er placeret mellem disse to yderpositioner. Hvad angår administration, bruges i marinehjemmeværnet igen længst tid (4,8 timer per måned) blandt de fem værn, mens frivillige i hærhjemmeværnet bruger mindst tid (2,3 timer per måned). Endelig ser vi også i tabel 4.4, at frivillige i politihjemmeværnet i særlig grad bruger tid på indsættelser for samfundet. I relativ målestok bruger politihjemmeværnet 26 pct. af sin tid på indsættelser for samfundet. Alle de resterende værn bruger under 10 pct. af deres tid på indsættelser.

Ud over forskelle mellem værn med hensyn til aktiviteter er der også forskelle i aktivitetsprofiler mellem menige, befalingsmænd og officerer. Som nævnt tidligere bruger officerer mest tid på hjemmeværnet, befalingsmænd mindre tid og menige mindst tid. Herudover ses i tabel

4.4 og figur 4.2, at officerer i særlig grad bruger deres tid på administrative opgaver og møder (over 50 pct. af officerers tid bruges på administration og møder), mens menige i gennemsnit kun bruger lidt over 20 pct. af deres tid på møder og administrative opgaver.

Der er en vis variation blandt de frivillige med hensyn til, om de synes, at de bruger for *meget* eller for *lidt* tid på hjemmeværnet, som det fremgår af tabel 4.5. Kun 4 pct. af de frivillige synes, at de bruger for meget tid på hjemmeværnet, 50 pct. synes, at de bruger en passende mængde tid, og 46 pct. synes, at de bruger for lidt tid.

Tabel 4.5

Synes du, at du bruger for meget, passende eller for lidt tid på hjemmeværnet? Procent.

	For meget tid	Passende	For lidt	I alt
Alle	4,0	50,1	45,9	100,0
<i>Værn</i>				
HHV	4,1	47,5	48,4	100,0
POHJV	2,4	61,4	36,2	100,0
VHV	2,6	62,6	34,9	100,0
MHV	4,9	52,4	42,7	100,0
FHV	5,4	46,5	48,0	100,0
<i>Rang ***</i>				
Officer	18,6	63,3	18,1	100,0
Befalingsmand	1,6	67,8	30,6	100,0
Menig	3,0	45,3	51,7	100,0
<i>Status***</i>				
Aktiv styrke	5,9	64,2	29,9	100,0
Reserve	2,5	38,2	59,3	100,0

1. HHV = Hærhjemmeværnet, POHJV = Politihjemmeværnet, VHV = Virksomhedshjemmeværnet, MHV = Marinehjemmeværnet, FHV = Flyverhjemmeværnet. Vægtede tal.

* Forskel på værn statistisk signifikant på 5 pct.-niveau.

** Forskel på værn statistisk signifikant på 1 pct.-niveau.

*** Forskel på værn statistisk signifikant på 0,1 pct.-niveau.

Der er ingen signifikant forskel mellem de fem værn med hensyn til, om de frivillige synes, at de bruger for meget eller for lidt tid på hjemmeværnet. Til gengæld er der store forskelle efter rang. Officerer synes oftere end menige og befalingsmænd, at de bruger for meget tid på hjemmeværnet. Det gælder for 19 pct. af officererne. Men lige så mange officerer synes, at de bruger for lidt tid. 31 pct. af befalingsmændene synes, at de bruger for lidt tid, og godt halvdelen af alle menige synes, at de bruger

for lidt tid. I reserven er det 59 pct., der synes, at de bruger for lidt tid i hjemmeværnet.

Hvem bruger mest tid på hjemmeværnet?

Vi har udført en multivariat analyse for at undersøge, hvor meget tid de frivillige bruger på hjemmeværnet. Ud over rang, værn og aktivitetsstatus inkluderer den multivariate analyse en lang række andre demografiske, socioøkonomiske og sociale forhold til at forklare, hvor mange timer per måned de frivillige bruger på hjemmeværnet. Resultater fra den multivariate analyse er vist i tabel A4.2 (i Appendiks), og tabel 4.6. opsummerer hovedresultaterne.

Den såkaldt "afhængige" variabel, der ønskes forklaret, er det samlede månedlige timeforbrug på hjemmeværnet. Til at forklare, hvor mange timer de frivillige bruger, inkluderes som forklarende faktorer rang, værn, status, demografiske forhold (køn og alder), familiesituation (ægteskabelig status, og om man har børn), socioøkonomiske faktorer (uddannelse, arbejdsmarkedssposition, familieindkomst) og bopælsoplysninger (om man bor i bymæssige eller landlige omgivelser, og hvor mange år man har boet i samme kommune). Til forskel fra tallene i tabel 4.4 tages der i den multivariate analyse *på samme tid* højde for betydningen af alle de forskellige forklarende forhold.

Som det fremgår af tabel 4.6, er rang, værn og status – selv når man tager højde for demografiske, familiemæssige og socioøkonomiske forhold – de vigtigste forklarende forhold for, hvor meget tid de frivillige bruger på hjemmeværnet. Officerer bruger flest timer per måned på hjemmeværnet, herefter kommer befalingsmænd, mens menige bruger mindst tid. Der er ligeledes forskel mellem værnene. Det værn, hvor de frivillige i gennemsnit er mindst aktive, er flyverhjemmeværnet. Herefter kommer virksomhedshjemmeværnet, hærhjemmeværnet, politihjemmeværnet og marinehjemmeværnet. Ikke overraskende gælder det også, at frivillige, der er i aktiv tjeneste, bruger mere tid på hjemmeværnet end frivillige i reserven. Det viser sig desuden, at aktivitetsniveauet er svagt stigende med alder, dvs. at ældre frivillige er mere aktive end yngre frivillige, og at jo længere (målt i antal år) man har boet i den samme kommune, desto mindre aktiv er man. Endelig gælder det, at socioøkonomiske (uddannelse, arbejdsmarkedssposition, indkomst) og familiemæssige (ægteskabelig status, om man har børn) forhold ingen betydning har for aktivitetsniveauet.

Tabel 4.6

Opsummering af faktorer, som påvirker, hvor mange timer per måned frivillige bruger på hjemmевærn¹.

Faktor	Forklaring
Rang	Menige bruger det laveste antal timer per måned, befalingsmænd næst flest og officerer flest timer per måned
Værn	De mindst aktive er medlemmer af flyverhjemmевærn ¹ . Herefter kommer, rangordnet efter aktivitetsniveau, virksomhedshjemmевærn ¹ , hærhjemmевærn ¹ , politihjemmевærn ¹ og marinehjemmевærn ¹
Status	Frivillige i den aktive styrke bruger mere tid på hjemmевærn ¹ end frivillige i reserven
Alder	Aktivitetsniveauet stiger moderat med alder
Antal år, den frivillige har boet i samme kommune	Aktivitetsniveauet falder moderat, desto flere år den frivillige har boet i samme kommune
Køn, familiesituation, børn, uddannelse, arbejdsmarkedsposition, bopæl, familieindkomst	Påvirker ikke aktivitetsniveau

Anm.: Tabellen sammenfatter hovedresultater fra en multivariat statistisk analyse, hvis resultater er beskrevet i tabel A4.2 i Appendiks. Den statistiske model er en nul-inflateret negativ binomialmodel, hvor den afhængige variabel er antal timer per måned brugt på hjemmевærn¹.

Hvem har tidligere været mere aktiv?

Analysen har indtil videre vist, at der er variation på tværs af rang, værn og status i de frivilliges nuværende aktivitetsniveau. Men hvordan står det til med ændringer i aktivitetsniveauet over tid? Er de frivillige blevet mere eller mindre aktive, end de var tidligere?

Som det fremgår af tabel 4.7, har langt hovedparten – nemlig 90 pct. – af de frivillige tidligere været mere aktive, end de er i dag. Det overordnede tal for alle frivillige på 90 pct. dækker over visse forskelle mellem de forskellige værn. I hærhjemmевærn¹ har 92,8 pct. af de frivillige tidligere været mere aktive, i flyverhjemmевærn¹ er tallet 91,2 pct., i politihjemmевærn¹ 84,6 pct., i marinehjemmевærn¹ 82,2 pct. og i virk-

somhedshjemmeværnet 69 pct. Der er således forskelle inden for hjemmeværnet på andelen af medlemmer, som tidligere har været mere aktive.

De frivillige angiver forskellige årsager til, at de i dag ikke er så aktive som tidligere. Som den vigtigste årsag nævner lidt over halvdelen af de frivillige, at de ikke har tid eller hellere vil bruge tiden på noget andet. Andre årsager er sygdom eller handicap, at man ikke længere interesserer sig for hjemmeværnet, øgede krav, at man savner anerkendelse, har haft nogle dårlige oplevelser eller ikke er tilfreds med sine opgaver.

De frivillige blev også spurgt, om de kunne tænke sig at deltage i flere aktiviteter, hvis de blev spurgt om det. Det ses i tabel 4.7, at 34 pct. af de frivillige gerne vil deltage i flere aktiviteter. Cirka 36 pct. ønsker ikke at deltage i flere aktiviteter, mens ca. 29 pct. er ubeslutsomme. Dette resultat stemmer overens med holdningen til, om man synes, at man bruger for meget, passende eller for lidt tid på hjemmeværnet. Som det fremgik ovenfor af tabel 4.5, synes næsten halvdelen af de frivillige, at de bruger for lidt tid på hjemmeværnet.

Tabel 4.7

Tidligere aktivitetsniveau i hjemmeværnet og årsager til lavere nuværende aktivitet. Procent.

<i>Har svarpersonen tidligere været mere aktiv i hjemmeværnet?</i>	
Ja	90,0
Nej	10,0
<i>Hvis ja, hvad afholder så svarpersonen fra at bruge mere tid på hjemmeværnet?¹</i>	
Har ikke tid/vil hellere bruge tiden på noget andet	52,6
Sygdom eller handicap	15,0
Interesserer mig ikke længere	14,0
Savner anerkendelse	11,4
Har haft nogle dårlige oplevelser	11,2
Øgede krav til de frivillige medlemmer	10,3
Er ikke tilfreds med opgaverne	8,0
<i>Kunne svarpersonen tænke sig at deltage i flere aktiviteter, hvis nogen bad vedkommende om det?</i>	
Ja	34,1
Nej	36,4
Ved ikke	29,5

Anm.: Svarpersonen kunne vælge flere kategorier. Derfor summerer tallene ikke til 100 pct. Vægtede tal.

Der er udført to multivariate analyser for at undersøge, hvem der tidligere har været mere aktive, samt hvem der kunne tænke sig at deltage i flere aktiviteter, hvis de blev spurgt om det. Resultater fra den multivariate analyse er vist i tabel A4.3 (i Appendiks), og tabel 4.8 opsummerer hovedresultaterne.

Tabel 4.8

Opsummering af faktorer, som påvirker sandsynligheden for tidligere at have været mere aktiv i hjemmeværnet og sandsynligheden for, at man kunne tænke sig at deltage i flere aktiviteter, hvis nogen bad om det.

	Tidligere mere aktiv	Kunne tænke sig at deltage i flere aktiviteter
Faktor	Forklaring	Forklaring
Rang	Officerer og befalingsmænd har markant lavere sandsynlighed end menige for tidligere at have været mere aktive.	Officerer (men ikke befalingsmænd) har en lavere sandsynlighed end menige for at kunne tænke sig at deltage i flere aktiviteter.
Status	Frivillige i den aktive styrke har en markant lavere sandsynlighed for tidligere at have været mere aktive sammenlignet med frivillige i reserven.	Frivillige i den aktive styrke har en markant højere sandsynlighed for at ville deltage i flere aktiviteter sammenlignet med frivillige i reserven.
Alder		Sandsynligheden for at ville deltage i flere aktiviteter falder med alder.
Værn, køn, familiesituation, børn, uddannelse, arbejdsmarkedssituation, bopæl, antal år den frivillige har boet i samme kommune, familieindkomst	Påvirker ikke sandsynligheden for tidligere at have været mere aktiv.	Påvirker ikke sandsynligheden for at kunne tænke sig at deltage i flere aktiviteter.

Anm.: Tabellen sammenfatter hovedresultater fra to multivariate statistiske analyser, hvis resultater er beskrevet i appendikstabel A4.3. De statistiske modeller er en binær og en multinomial logistisk regressionsmodel, hvor den afhængige variabel i den første model er, om svarpersonen tidligere har været mere aktiv i hjemmeværnet, og i den anden model, om svarpersonen kunne tænke sig at deltage i flere aktiviteter, hvis nogen bad vedkommende om det. Svarkategorierne i den anden analyse er (1) nej, (2) ja og (3) ved ikke.

To faktorer – rang og status – er med til at forklare, om de frivillige tidligere har været mere aktive, end de er i dag. Sammenlignet med menige hjemmeværnsmedlemmer har befalingsmænd og officerer en lavere sandsynlighed for tidligere at have været mere aktive. Med andre ord, befalingsmænd og officerer er mere tilbøjelige til at opretholde et højt deltagelses- og aktivitetsniveau over tid. Herudover har frivillige, som er i

den aktive styrke, sammenlignet med frivillige i reserven, en højere sandsynlighed for ikke at have været mere aktive tidligere.

Hvad angår lysten til at deltage i flere aktiviteter gælder det, at officerer generelt har mindre lyst til at deltage i flere aktiviteter end både menige og befalingsmænd. Herudover er befalingsmænd mindre interesseret i at deltage i flere aktiviteter end menige, som derfor er den gruppe i hjemmeværnet, der generelt har mest lyst til at deltage i flere af hjemmeværnets aktiviteter.

Hvem overvejer at stoppe og hvorfor?

De forrige afsnit har belyst, hvorfor de frivillige meldte sig til hjemmeværnet, hvor aktive de er og på hvilke områder, hvordan de oplever kvaliteten af de forskellige aktiviteter, og om de tidligere har været mere aktive.

Den bagvedliggende motivation for at deltage i hjemmeværnet er af central betydning for en organisation baseret på frivillig deltagelse. Men hvordan ser det ud med de frivilliges lyst til i fremtiden at fortsætte som frivillige i hjemmeværnet? Er hovedparten af de frivillige tilfredse med at være medlem af hjemmeværnet, eller overvejer de at stoppe? De frivillige blev i undersøgelsen spurgt om deres overvejelser omkring deres fremtidige engagement i hjemmeværnet. Svarene på en række spørgsmål desangående er vist i tabel 4.9.

Tabel 4.9

Overvejelser om at stoppe som medlem af hjemmевæernet. Procent.

<i>Overvejer svarpersonen af og til at stoppe som medlem af hjemmевæernet?</i>	
Nej	33,7
Ja – overvejer af og til at stoppe	53,6
Ja – har besluttet at stoppe	12,7
<i>Hvis ja, af hvilken grund?¹</i>	
Har ikke tid/vil hellere bruge tiden på noget andet	53,3
Ikke længere interesseret	21,4
Savner anerkendelse	14,2
Har haft nogle dårlige oplevelser	12,7
Sygdom eller handicap	12,3
Øgede krav til administration	8,9
Øgede krav til uddannelse	8,6
Kravet om 24 timers tjeneste	7,8
Hjemmевæernet er ikke mere nødvendigt	4,3

1. Svarpersonen kunne vælge flere kategorier. Derfor summerer tallene ikke til 100 pct.
Vægtede tal.

Blandt alle adspurgte siger ca. 34 pct., at de ikke har gjort sig overvejelser om at stoppe i hjemmевæernet. En større del, 53 pct., siger at de undertiden overvejer at stoppe. De resterende 13 pct. tilkendegiver, at de *har* besluttet sig for at stoppe.

Tabel 4.10

Opsummering af faktorer, som påvirker sandsynligheden for, om de frivillige overvejer eller har besluttet sig for at stoppe i hjemmevernet.

Faktor	Forklaring
Værn	Frivillige fra virksomhedshjemmevernet har en lidt lavere sandsynlighed for at overveje at stoppe sammenlignet med frivillige fra flyverhjemmevernet.
Status	Frivillige i den aktive styrke har en markant lavere sandsynlighed for at overveje at stoppe sammenlignet med frivillige i reserven.
Alder	Sandsynligheden for at overveje at stoppe stiger med de frivilliges alder. Sandsynligheden for at have besluttet sig for at stoppe stiger ikke med alder.
Rang, køn, familiesituation, børn, uddannelse, arbejdsmarkedsposition, bopæl, antal år den frivillige har boet i samme kommune, familieindkomst	Påvirker ikke sandsynligheden for at have overvejet eller besluttet sig for at stoppe.

Anm.: Tabellen sammenfatter hovedresultater fra en multivariat statistisk analyse hvis resultater er beskrevet i tabel A4.4 i Appendiks. Den statistiske model er en multinomial logistisk regressionsmodel, hvor den afhængige variabel er, hvorvidt svarpersonen (1) ikke overvejer, (2) overvejer eller (3) har besluttet sig for at stoppe i hjemmevernet.

Frivillige, som enten overvejer eller har besluttet sig for at stoppe i hjemmevernet, angiver en række årsager hertil. Den vigtigste grund til at stoppe er, at de frivillige ikke længere synes, at de har tid til hjemmevernet, eller at de hellere vil bruge tiden på noget andet. Næsten halvdelen af de frivillige, som overvejer eller har besluttet sig for at stoppe, fremhæver denne årsag. Det er værd at erindre, at mere tid til andre aktiviteter også er den hyppigst nævnte årsag til, at en større del af de frivillige ikke længere er så aktive i hjemmevernet, som de var tidligere (jf. tabel 4.7).

Andre grunde til at stoppe er, at man ikke længere interesserer sig for hjemmevernet, at man savner anerkendelse, at man har haft nogle dårlige oplevelser, eller at sygdom og handicap hæmmer ens muligheder for at være aktiv. Nogle nævner også øgede krav til administration, uddannelse og et minimumskrav til aktivitetsniveauet for de frivillige som årsag til, at de enten overvejer eller har besluttet sig for at stoppe.

Er det muligt at bestemme, hvilke forhold der har betydning for, hvorvidt en frivillig overvejer at stoppe? Der er foretaget en multivariat analyse af sandsynligheden for, om en frivillig enten overvejer eller har besluttet sig for at stoppe. Sandsynligheden for, om man overvejer eller har valgt at stoppe, er en funktion af rang, værn, aktivitetsstatus samt demografiske, socioøkonomiske og sociale forhold. Resultaterne fra denne analyse er vist i tabel A4.4 (i Appendiks), og hovedkonklusionerne er sammenfattet i tabel 4.10.

Der er ingen betydelige forskelle på tværs af værn med hensyn til sandsynligheden for at ville stoppe i hjemmeværnet. Dog har frivillige fra virksomhedshjemmeværnet en lidt lavere sandsynlighed for at overveje at stoppe sammenlignet med frivillige fra flyverhjemmeværnet. Endelig gælder det, at frivillige i den aktive styrke har en meget lavere sandsynlighed for både at overveje og for at have besluttet sig for at stoppe end frivillige i reserven.

Tabel 4.11

Overvejer du af og til at stoppe som medlem af hjemmeværnet? Procent.

	Nej	Ja, overvejer af og til	Ja, har besluttet at stoppe	I alt
Alle	33,7	53,6	12,7	100,0
<i>Alder***</i>				
18-29 år	27,6	61,8	10,6	100,0
30-39 år	26,0	56,3	17,7	100,0
40-49 år	34,8	56,0	9,3	100,0
50-59 år	29,1	58,2	12,7	100,0
60- år	20,2	45,6	34,3	100,0
<i>Status***</i>				
Aktiv styrke	47,8	44,5	7,7	100,0
Reserve	22,8	60,4	16,8	100,0

Vægtede tal.

* Forskel på værn statistisk signifikant på 5 pct.-niveau.

** Forskel på værn statistisk signifikant på 1 pct.-niveau.

*** Forskel på værn statistisk signifikant på 0,1 pct.-niveau.

Som det også var tilfældet for de frivilliges aktivitetsniveau, kan socioøkonomiske, familiemæssige og demografiske forhold ikke forklare, hvem der overvejer at ville stoppe. Der er med andre ord ikke forskel på tværs af uddannelsesniveau, arbejdsmarkedsposition, indkomst og familiesituation med hensyn til, om de frivillige overvejer at stoppe i hjem-

meværnet. Det eneste betydende demografiske forhold er alder, hvor det gælder, at sandsynligheden for, om man har besluttet at stoppe, er størst blandt de ældste, som det også er vist i tabel 4.11. Af tabellen fremgår det også, at 17 pct. i reserven har besluttet at stoppe.

SAMMENFATNING

Dette kapitel har belyst de frivilliges bevæggrunde for at melde sig til hjemmeværnet, hvor meget tid de bruger på hjemmeværnet, hvilke aktiviteter de deltager i, hvor tilfredse de er med at deltage i de forskellige aktiviteter, og om de overvejer at stoppe. Hovedkonklusionerne fra kapitlet kan sammenfattes således:

- Den vigtigste årsag til at blive frivillig i hjemmeværnet er, at man blev opfordret af andre til at melde sig. Andre årsager er, at man gerne vil deltage i landets forsvar, at man er interesseret i hjemmeværnet, og at man gerne vil gøre en forskel.
- De frivillige kan opdeles i fem grupper, hvad angår deres motivation for at være medlem af hjemmeværnet. *"Traditionalister"* er især motiveret af at ville forsvare Danmark, *"Fritidsfolket"* lægger vægt på en aktiv fritid og på at være på øvelse, *"Lederaspiranter"* er motiveret af muligheden for uddannelse og ledererfaring, *"De sociale"* lægger vægt på det sociale fællesskab i hjemmeværnet, og *"De supermotiverede"* nævner en lang række årsager til, at de er med.
- De aktive frivillige bruger i gennemsnit 18 timer om måneden på hjemmeværnet. Der er store forskelle i tidsforbrug mellem de fem værn. De aktive frivillige i marinehjemmeværnet er med 24,8 timers aktivitet per måned mest aktive, mens aktive frivillige i flyverhjemmeværnet med 14,2 timers aktivitet per måned er mindst aktive. Officerer er mere aktive end befalingsmænd, som igen er mere aktive end menige. Socioøkonomiske og familiemæssige forhold har ingen indflydelse på, hvor meget tid de frivillige bruger på hjemmeværnet.
- 46 pct. af de frivillige synes, at de bruger for lidt tid på hjemmeværnet. Det er især mange blandt de menige i reserven, der finder, at de bruger for lidt tid på hjemmeværnet.
- Der er forskel på tværs af værn og rang med hensyn til, hvad de frivillige bruger tiden på. Frivillige i marinehjemmeværnet bruger en

stor del af deres tid på øvelser, og frivillige i politihjemmeværnet bruger i særlig grad tid på indsættelser for samfundet. Med hensyn til rang bruger officerer op mod halvdelen af deres tid på administration og møder, mens menige kun bruger omkring en fjerdel af deres tid på disse aktiviteter. Til gengæld bruger de menige mere tid på øvelser, indsættelser og opgaver for forsvaret.

- Hovedparten af de frivillige har tidligere været mere aktive. Den vigtigste årsag til et lavere aktivitetsniveau i dag sammenlignet med tidligere er, at de frivillige hellere vil bruge tiden på noget andet end hjemmeværnet. Sammenlignet med menige har officerer og befalingsmænd mindre tilbøjelighed til at blive mindre aktive over tid.
- 36 pct. af de frivillige kunne godt tænke sig at deltage i flere aktiviteter, hvis de blev bedt om det, og yderligere 30 pct. har svaret *ved ikke* til dette spørgsmål. Det er hovedsageligt menige, der godt kunne tænke sig at deltage i flere aktiviteter.
- Lidt over halvdelen af de frivillige overvejer undertiden at stoppe i hjemmeværnet, og ca. 13 pct. har besluttet sig for at stoppe. Den vigtigste årsag til at ville stoppe er, at man ikke har tid eller hellere vil bruge tiden på noget andet. Menige og officerer er mere tilbøjelige end befalingsmænd til at overveje at stoppe.

OMVERDENEN, FORDOMME OG HJEMMEVÆRNETS OPGAVER

INDLEDNING

Hjemmeværnet er en offentlig institution, som frivillige, medier og borgere forholder sig til. Men hvordan mener de frivillige, at omverdenen ser på hjemmeværnet og dets rolle i det danske samfund? Hvilke fordomme er der forbundet med at være ”hjemmeværnsmand” blandt familie, venner og kolleger? Spørgsmålet om hjemmeværnet og omverdenen er det overordnede tema for dette kapitel.

Kapitlet analyserer to forhold. Det første forhold vedrører, hvilke reaktioner fra familie, venner og kolleger de frivillige oplever på, at de er med i hjemmeværnet. Ser de nærmeste negativt eller positivt på, at man er aktiv i hjemmeværnet, eller er de ligeglade? Og hvad med de frivillige – er de selv stolte over at være med i hjemmeværnet? Det andet forhold vedrører de frivilliges opfattelse af hjemmeværnets rolle i samfundet. Men hvordan ser de frivillige selv på hjemmeværnets rolle? Er hjemmeværnet stadig først og fremmest en militær organisation, eller er den militære rolle blevet afløst af vigtigere civile opgaver?

Sociale relationer i hjemmevernet

Kapitel 4 viste, at deltagelse i sociale aktiviteter er en vigtig årsag til, at nogle frivillige er med i hjemmevernet. Men hvad er det for typer sociale relationer, de frivillige har i hjemmevernet?

I undersøgelsen blev de frivillige spurgt om, hvem de kender, der er med i hjemmevernet. To vigtige sociale arenaer er familie og venner. Tabel 5.1 viser tal for, om de frivillige kender familie og venner, som er med i hjemmevernet.

Tabel 5.1

Sociale relationer i hjemmevernet. Procent.

	Ja	Nej	Ved ikke
<i>Er der nogen af følgende, der er medlemmer af hjemmevernet?</i>			
Familie	32,1	65,7	2,2
Venner	69,0	28,4	2,2

Note: Vægtede tal.

Som det fremgår af tabel 5.1, svarer 32,1 pct. af de frivillige, at de har familie, som er med i hjemmevernet, og 69 pct. svarer, at de har venner, som er medlem. Dermed har en relativt stor del af de frivillige i hjemmevernet sociale og familiemæssige relationer inden for hjemmevernet.

Men afhænger de sociale relationer i hjemmevernet af de frivilliges sociale og socioøkonomiske karakteristika? Med andre ord, har nogle frivillige flere sociale relationer i hjemmevernet end andre? Til at analysere dette forhold er udført to multivariate analyser, der undersøger, hvem der har en høj sandsynlighed for at kende familie og venner i hjemmevernet. Resultater fra disse multivariate analyser er vist i tabel A5.1 (i Appendiks), og tabel 5.2 opsummerer hovedresultaterne.

Tabel 5.2

Opsummering af faktorer, som påvirker sandsynligheden for, at frivillige kender familie og venner, som er medlem af hjemmeværnet.

	Kender familie, som er medlem	Kender venner, som er medlem
<i>Faktor</i>	<i>Forklaring</i>	<i>Forklaring</i>
Rang	Officerer har en højere sandsynlighed end menige for at have familie, som er medlem. Befalingsmænd adskiller sig ikke fra menige på dette område.	Officerer har en højere sandsynlighed end menige for at have venner, som er medlem. Befalingsmænd adskiller sig ikke fra menige på dette område.
Status	Frivillige i den aktive styrke har højere sandsynlighed end frivillige i reserven for at kende familie, som er medlem.	Frivillige i den aktive styrke har højere sandsynlighed end frivillige i reserven for at kende venner, som er medlem.
Anciennitet	Jo højere anciennitet i hjemmeværnet desto større sandsynlighed for at kende familie, som er medlem.	Ingen betydning
Køn	Kvindelige frivillige har højere sandsynlighed end mandlige frivillige for at kende familie, som er medlem.	Ingen betydning
Familiesituation	Gift/samlevende frivillige har højere sandsynlighed end enlige for at kende familie, som er medlem.	Ingen betydning
Uddannelse	Jo længere uddannelse desto mindre sandsynlighed for at have familie, som er medlem.	Ingen betydning
Bopæl	–	Frivillige, som bor i landlige omgivelser, har højere sandsynlighed end frivillige bosat i byer for at have venner, som er medlem.
Familieindkomst	–	Jo højere indkomst desto større sandsynlighed for at kende venner, som er medlem.

Tabel 5.2 fortsat

	Kender familie, som er medlem	Kender venner, som er medlem
<i>Faktor</i>	<i>Forklaring</i>	<i>Forklaring</i>
Værn, børn, arbejdsmarkedsposi- tion, antal år den frivillige har boet i samme kommune	Ingen betydning	Ingen betydning

Note: Tabellen sammenfatter hovedresultater fra to multivariate statistiske analyser, hvis resultater er beskrevet i tabel A5.1 i Appendiks. De statistiske modeller er binære logistiske regressionsmodeller, hvor de afhængige variable er, hvorvidt svarpersonen kender (1) familie og (2) venner, som er medlem af hjemmeværnet.

Som det fremgår af tabel 5.2, er der betydelige sociale og socioøkonomiske forskelle i omfanget af de frivilliges sociale relationer i hjemmeværnet. Herudover er det ikke altid de samme faktorer, som forklarer, om de frivillige kender henholdsvis *familie* eller *venner*, som er medlem af hjemmeværnet. Officerer har højere sandsynlighed end både menige og befalingsmænd for at kende familie og venner, som er medlem. Frivillige i den aktive styrke er ligeledes mere tilbøjelige end frivillige i reserven til at kende familie og venner, som er medlem. Der er ingen forskel mellem de fem værn, hvad gælder omfanget af de frivilliges sociale kontakter.

En række andre karakteristika kendetegner frivillige, som har en høj sandsynlighed for at kende familie, som er medlem af hjemmeværnet. For det første, og måske ikke så overraskende, gælder, at jo højere anciennitet de frivillige har, desto højere sandsynlighed har de for at kende andre familiemedlemmer, som er medlem af hjemmeværnet. Herudover er det især kvindelige medlemmer, frivillige, som er gift eller samlevende, og frivillige med kortere uddannelser, som kender anden familie, der er medlem.

Disse forhold er til gengæld ikke bestemmende for, om man kender venner, der er medlem. Her gælder imidlertid, at frivillige, som bor i landlige områder, har større sandsynlighed for at kende venner i hjemmeværnet end frivillige bosat i byer. Endelig stiger sandsynligheden for at kende venner, som er medlem, med den frivilliges familieindkomst.

Hvordan ser familie og venner på de frivilliges engagement?

Hvordan ser omverdenen på, at man er medlem af hjemmeværnet? Og hvad mener de frivillige selv? De frivillige blev i undersøgelsen spurgt om families, venners og kollegers syn på, at de er medlem af hjemmeværnet. Svarfordelinger for disse spørgsmål er vist i tabel 5.3.

Tabel 5.3

Families, venners og kollegers holdning til medlemskab af hjemmeværnet. Procent.

	De opfatter det positivt	De er ligeglade	De gør grin med det	De tager afstand fra det	De ved det ikke
Hvad er din families holdning til, at du er medlem af hjemmeværnet?	60,6	31,1	3,4	2,6	2,2
Hvad er dine venners holdning til, at du er medlem af hjemmeværnet?	46,1	42,1	6,2	0,6	5,0
Hvad er dine kollegers holdning til, at du er medlem af hjemmeværnet?	35,4	39,5	6,9	0,7	17,5

Note: Vægtede tal.

Af tabellen fremgår det, at *familien* i langt hovedparten af tilfældene opfatter det som noget positivt, at den frivillige er medlem af hjemmeværnet. Cirka 60 pct. oplyser, at familien har en positiv indstilling til deres engagement i hjemmeværnet, 31 pct. svarer, at familien er ligeglad, og kun i ganske få tilfælde har familien en direkte negativ indstilling. Lidt færre, 46 pct., oplyser, at deres *venner* ser deres frivillige medlemskab af hjemmeværnet som noget positivt, ca. 42 pct. er ligeglade, og resten har en negativ holdning eller er uvidende herom. Mønstret er næsten det samme for de frivilliges *kolleger*, men med den forskel, at kolleger oftere ikke ved, at den frivillige er med i hjemmeværnet. Generelt gælder derfor, at personer tættest på den frivillige er mest positivt indstillet over for dennes medlemskab af hjemmeværnet, mens den positive indstilling reduceres en smule, desto længere væk man bevæger sig fra den nære familie. Der er ingen forskel på tværs af værn med hensyn til, om famili-

en opfatter de frivilliges medlemskab som noget positivt eller negativt. Der er en svag tendens til, at officerer oftere end andre befalingsmænd og menige udtrykker, at *venner* ser positivt på deres engagement i hjemmeværnet. Der er ikke forskel på de forskellige ranggrupper, hvad angår *familiens* og *kollegers* holdning til de frivilliges medlemskab af hjemmeværnet.

Er man stolt af at være medlem af hjemmeværnet?

De frivillige blev i undersøgelsen spurgt om deres personlige holdning til deres engagement i hjemmeværnet. Er man selv stolt over at være medlem, eller er det lidt pinligt at fortælle andre, at man er med i hjemmeværnet?

I undersøgelsen svarer 53,8 pct. af de frivillige, at de er stolte over at være medlem af hjemmeværnet, 4,4 pct. er lidt flove over at være medlem, og 41,8 pct. er hverken stolte eller flove. Der er ikke forskel på tværs af værn eller på tværs af rang på, om de frivillige er stolte eller flove over at være medlem af hjemmeværnet bortset fra, at relativt mange af marinhjemmeværnets medlemmer, nemlig 69,4 pct., er stolte over at være medlemmer af hjemmeværnet.

Udsagn om hjemmeværnet

Hjemmeværnet er som offentlig institution genstand for politisk bevågenhed og folkelig diskussion. Men hvordan opfatter de frivillige befolkningens holdning til hjemmeværnet, og hvad mener de selv er hjemmeværnets primære roller i det moderne samfund?

De frivillige blev stillet to typer spørgsmål. For det første blev de bedt om at forholde sig til en række udsagn om hjemmeværnet. For det andet blev de bedt om at definere, hvor vigtige en række opgaver er for hjemmeværnet. Tabel 5.4 viser de frivilliges holdninger til en række udsagn om hjemmeværnet.

De to første spørgsmål vedrører hjemmeværnets omdømme og folks fordomme om frivillige i hjemmeværnet. Over 70 pct. af de frivillige er enten enige eller helt enige i, at hjemmeværnet generelt er respekteret. De sidste ca. 29 pct. mener, at hjemmeværnet ikke er respekteret. Det andet udsagn går på, at hjemmeværnets frivillige bliver udsat for mange fordomme af omgivelserne. Her erklærer hele 82,6 pct. af de frivillige, at de enten er enige eller helt enige, hvorimod kun 17,4 pct. mener, at de frivillige ikke bliver udsat for fordomme fra omgivelserne.

Dermed tegner der sig det billede, at størstedelen af de frivillige mener, at hjemmeværnet *som institution* generelt set er respekteret, men samtidig også, at de frivillige *som individer* ofte bliver udsat for fordomme af omgivelserne.

Tabel 5.4

Enighed med en række udsagn om hjemmeværnet. Procent.

	Helt enig	Enig	Uenig	Helt uenig
Hjemmeværnet er generelt respekteret	8,2	63,3	26,4	2,1
Hjemmeværnets frivillige bliver udsat for mange fordomme af omgivelserne	23,2	59,4	16,1	1,3
Det er en vigtig opgave for hjemmeværnet at bidrage til befolkningens forsvarsvilje	29,3	57,9	10,6	2,2
Hjemmeværnet er først og fremmest en militær organisation, der indgår i Danmarks forsvar	41,0	46,1	10,8	2,1
De samfundsmæssige opgaver som hjælp ved ulykker, store arrangementer osv. er lige så vigtige opgaver som de militære opgaver for hjemmeværnet	36,1	46,4	13,5	4,0
Hjemmeværnets militære opbygning er nødvendig for at kunne yde en effektiv og hurtig indsats i tilfælde af naturkatastrofer og lign.	42,3	49,4	7,5	0,9

Note: Vægtede tal.

De to næste udsagn handler om hjemmeværnets overordnede rolle i samfundet. Langt hovedparten af de frivillige er enige eller helt enige i, at hjemmeværnet skal bidrage til befolkningens forsvarsvilje, og at værnet først og fremmest er en militær organisation. Kun ca. 13 pct. af de frivillige er enten uenige eller helt uenige i disse udsagn. Dermed synes der at være en stærk opbakning til hjemmeværnets ”traditionelle” forsvarsmæssige opgaver.

De to sidste udsagn relaterer sig til hjemmeværnets civile opgaver. Det første udsagn siger, at hjemmeværnets rolle som hjælp ved ulykker og store arrangementer er lige så vigtig som den traditionelle militære

rolle. Igen er 82 pct. af de frivillige enige i, at hjemmeværnets civile opgaver er lige så vigtige som de militære roller, og kun et mindretal fastholder, at de militære opgaver har forrang. Det andet udsagn går på, at hjemmeværnets militære opbygning er nødvendig for at kunne yde en hurtig og effektiv indsats i tilfælde af naturkatastrofer og lign. Her er over 91 pct. af de frivillige enige eller helt enige i, at hjemmeværnets militære opbygning er en nødvendighed.

Der er variation på tværs af de fem værn, hvad angår de frivilliges enighed i tre af de seks udsagn. Frivillige i politi- og marinchjemmeværnet er mere enige end frivillige i de andre værn i, at hjemmeværnets samfundsmæssige opgaver er lige så vigtige som de militære opgaver. Eftersom frivillige i disse to værn er særligt engageret i indsættelser for samfundet og øvelser (jf. kapitel 4), er denne holdningsforskel ikke overraskende. Til gengæld fokuserer de frivillige i hær- og flyverhjemmeværnet mere på, at hjemmeværnet først og fremmest er en militærorganisation, og at værnet skal bidrage til befolkningens forsvarsvilje.

Hjemmeværnets vigtigste opgaver – tre overordnede typer

Hvilke opgaver mener de frivillige, at hjemmeværnet skal beskæftige sig med? Det forrige afsnit indikerede, at de frivillige både prioriterer hjemmeværnets traditionelle militære opgaver og de civile, samfundsmæssige opgaver. I undersøgelsen blev de frivillige spurgt om vigtigheden af en række opgaver. Svar på disse spørgsmål fremgår af tabel 5.5.

Der skelnes overordnet mellem *beredskabsorienterede* (katastrofehjælp, søredning, farvandsovervågning, forureningsbekæmpelse), *indsatsorienterede* (sanitetsvagt, trafikregulering, fyrværkeridemonstrationer, stævner og koncerter) og *forsvarsorienterede* (terrorberedskab, militært forsvar af Danmark, støtte til det øvrige forsvars uddannelse og øvelser, støtte til forsvarets internationale operationer) opgaver.

Generelt mener de frivillige, at de fleste af de forskellige opgaver er vigtige for hjemmeværnet. Den opgave, som flest frivillige mener er vigtig eller meget vigtig, er katastrofehjælp. Herefter kommer, rangordnet efter vigtighed, søredning, terrorberedskab, militært forsvar af Danmark, forureningsbekæmpelse, farvandsovervågning, støtte til forsvarets uddannelse og øvelser, sanitetsvagt, trafikregulering, fyrværkeridemonstrationer, støtte til forsvarets internationale opgaver og endelig i bunden stævner og koncerter, som 63 pct. af medlemmerne finder ikke er vigtige opgaver for hjemmeværnet.

Tabel 5.5

Vurderet vigtighed af opgaver for hjemmeværnet. Procent.

	Meget vigtig	Vigtig	Ikke særlig vigtig	Slet ikke vigtig
Katastrofehjælp	61,0	35,6	2,2	1,3
Søredning	57,6	32,0	8,6	1,8
Farvandsovervågning	34,5	50,3	11,6	3,6
Forureningsbekæmpelse	34,6	42,5	20,1	2,9
Sanitetsvagt	18,3	56,7	19,0	6,1
Trafikregulering	14,7	50,5	28,2	6,7
Fyrværkeridemonstrationer	18,0	43,6	31,6	6,8
Stævner og koncerter	7,5	29,4	45,7	17,5
Terrorberedskab	50,4	38,5	8,7	2,4
Militært forsvar af Danmark	44,0	42,5	10,2	3,3
Støtte til det øvrige forsvars uddannelse og øvelser	31,6	53,1	13,2	2,1
Støtte til forsvarets internationale operationer	23,3	33,5	28,7	14,5

Note: Vægtede tal.

De frivilliges vurdering af vigtigheden af de 12 forskellige opgaver dækker over tre overordnede holdninger til, hvilke opgaver der anses for vigtige for hjemmeværnet. De tre typer af holdningsmæssige orienteringer er karakteriseret ved, at de frivillige lægger særlig vægt på nogle af de forskellige opgaver og mindre vægt på andre opgaver. Forskellene på de tre typer orienteringer er sammenfattet i tabel 5.6, og resultaterne fra den bagvedliggende statistiske analyse er vist i Appendiks i tabel A5.2.

Tabel 5.6

Tre typer holdninger til, hvilke opgaver der er vigtige for hjemmeværnet.

	Beredskabs- orientering	Indsatsorientering	Forsvarsorientering
Mener, at følgende opgaver er særlig vigtige for hjemmeværnet ...	Søredning, farvandsovervågning, katastrofehjælp forureningsbekæmpelse	Stævner og koncerter, trafikregulering, sanitetsvagt, fyrværkeridemonstrationer	Militært forsvar af Danmark, støtte til forsvarets internationale operationer, støtte til det øvrige forsvars uddannelse og øvelser, terrorberedskab

Note: Tabellen er baseret på en faktoranalyse med tre faktorer, hvis resultater er vist i tabel A5.2 i Appendiks.

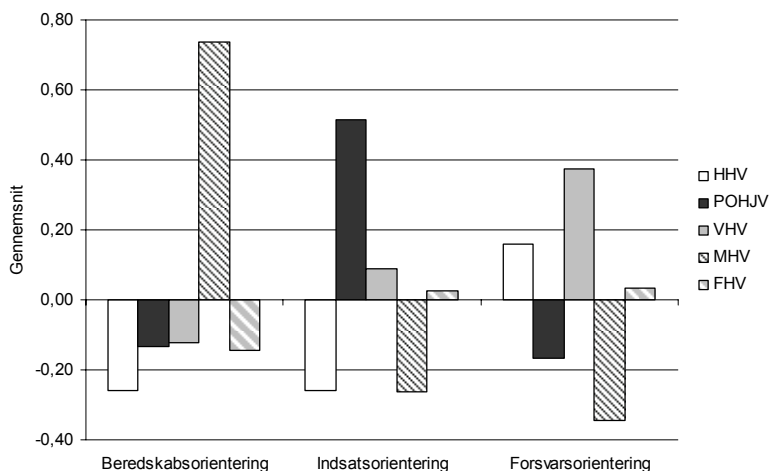
Den første holdningsmæssige orientering kaldes en *beredskabsorientering*. Frivillige med denne orientering lægger især vægt på, at hjemmeværnet skal medvirke ved katastrofer, søredning, farvandsovervågning og forureningsbekæmpelse. Til gengæld mener disse frivillige ikke, at hjemmeværnets traditionelle forsvarsmæssige opgaver er særlig vigtige.

Den anden orientering kaldes *indsatsorientering*. Frivillige med denne orientering lægger især vægt på vigtigheden af hjemmeværnets ”praktiske” indsatser ved stævner og koncerter, trafikregulering, sanitetsvagt og fyrværkeridemonstrationer. Til gengæld lægger frivillige med denne orientering ikke meget vægt på forsvars- og beredskabsorienterede opgaver.

Den tredje orientering kaldes *forsvarsorientering*. Frivillige med denne orientering mener, at den traditionelle forsvarsmæssige rolle er særlig vigtig for hjemmeværnet. Disse frivillige peger især på det militære forsvar af Danmark, terrorberedskab og støtte til forsvaret (uddannelse, øvelser, internationale operationer) som vigtige opgaver for hjemmeværnet. Til gengæld mener frivillige med denne orientering kun sjældent, at beredskabs- og især indsatsmæssige opgaver er vigtige for hjemmeværnet.

Figur 5.1

Gennemsnit på tre skalaer for vigtige opgaver for hjemmeværnet efter værn.

Som det fremgår af figur 5.1, er der forskelle mellem værnene i opfattelsen af, hvilke opgaver der er vigtige for hjemmeværnet. Figuren viser, at beredskabsorienteringen i særlig grad findes i marinehjemmeværnet og indsatsorienteringen overvejende i politihjemmeværnet. Forsvarsorienteringen er især fremherskende i virksomhedshjemmeværnet og hærhjemmeværnet, mens den ligger under gennemsnittet i politihjemmeværnet og marinehjemmeværnet.

SAMMENFATNING

Formålet med dette kapitel var at analysere de frivilliges sociale relationer i hjemmeværnet, deres opfattelse af andres holdninger til hjemmeværnet og de frivillige og endelig de frivilliges holdninger til hjemmeværnets forskellige roller. Hovedkonklusionerne fra kapitlet kan sammenfattes således:

- Syv ud af ti frivillige i hjemmeværnet har venner, som også er medlem. Tre ud af ti frivillige har familie, som også er medlem.
- Bortset fra rang (officer) og aktivitetsstatus (i den aktive styrke) er det ikke de samme socioøkonomiske og sociale baggrundsfaktorer, der forudsiger, om en frivillig kender *familie* eller *venner*, som er medlem af hjemmeværnet. Det er især mange af de frivillige med høj anciennitet, kvinder, gifte eller samlevende og frivillige med lavere uddannelse, der kender *familiemedlemmer*, som er med i hjemmeværnet. Disse sociale forhold har ikke betydning for, om man kender venner, som er med i hjemmeværnet. Til gengæld er det især mange af de frivillige, som bor på landet, og som har høje indkomster, som har *venner*, der er med i hjemmeværnet.
- Familie, venner og kolleger ser generelt positivt på de frivilliges medlemskab af hjemmeværnet. Kun ganske få tager afstand fra de frivilliges deltagelse.
- En stor del af de frivillige oplever, at hjemmeværnet som institution er respekteret i samfundet. Til gengæld mener de frivillige også, at hjemmeværnets frivillige som individer bliver udsat for mange fordomme.
- De frivillige mener for det første, at hjemmeværnet både har militære og civile opgaver, og for det andet, at begge typer opgaver er vig-

tige. De frivillige kan holdningsmæssigt inddeles i tre grupper med hensyn til deres opfattelse af, hvilke opgaver der er vigtigst for hjemmehæren. De *beredskabsorienterede* fokuserer især på stående beredskabsopgaver som fx søredning og farvandsovervågning, de *indsatsorienterede* fokuserer især på praktiske indsatsopgaver som fx trafikregulering og sanitetsvagt, og de *forsvarsorienterede* fokuserer især på militært forsvar af Danmark og støtte til forsvaret. Beredskabsorienteringen er særlig udbredt i marinhjemmehæren, indsatsorienteringen særlig i politihjemmehæren og forsvarsorienteringen særlig udbredt i virksomheds- og hærhjemmehæren.

TILFREDSHED OG ANERKENDELSE

INDLEDNING

De forrige kapitler har analyseret, hvorfor de frivillige er med i hjemmeværnet, hvor meget tid de bruger, hvilke opgaver de udfører, samt deres holdning til hjemmeværnets rolle i det danske samfund. I dette kapitel analyseres de frivilliges *tilfredshed* med hjemmeværnet som helhed og med de aktiviteter, de deltager i.

De frivilliges tilfredshed og opfattelse af, hvorvidt deres indsats bliver anerkendt af hjemmeværnet, er en væsentlig forudsætning for at fastholde de frivillige. Det fremgik af kapitel 4, at de frivillige, som overvejer eller har besluttet sig for at stoppe i hjemmeværnet, og de, som tidligere har været mere aktive, end de er i dag, i nogle tilfælde angiver manglende anerkendelse af deres indsats som årsag hertil. Derfor er det vigtigt at klarlægge, i hvilket omfang de frivillige er tilfredse med hjemmeværnet og oplever, at deres indsats værdsættes.

Kapitlet analyserer fire forhold. Det første forhold er de frivilliges tilfredshed med forskellige aspekter af deres tjeneste (uddannelse, opgaver, etc.). Det andet forhold er de frivilliges tilfredshed med de konkrete opgaver (øvelser, møder, etc.), de deltager i. Det tredje forhold er de frivilliges oplevede tilfredshed med den måde, hjemmeværnet fungerer på *som helhed*. Det fjerde forhold vedrører, om de frivillige oplever, at

deres indsats bliver værdsat i deres underafdeling og i resten af hjemmeværnet som helhed.

Tilfredshed med tjenesten

Tjeneste i hjemmeværnet omfatter deltagelse i en række aktiviteter og interaktion med andre medlemmer. Men hvor tilfredse er de frivillige med de forskellige aspekter af tjenesten i hjemmeværnet? Tabel 6.1 viser andelen af de frivilliges tilfredshed på en række områder.

Tabel 6.1

Tilfredshed med forskellige aspekter af tjenesten. Procent.

	Meget tilfreds	Tilfreds	Lidt utilfreds	Meget utilfreds
Tilfredshed med den uddannelse, vedkommende har fået i Hjemmeværnet	26,1	65,1	7,2	1,6
Tilfredshed med de opgaver, vedkommende har i Hjemmeværnet	15,5	68,8	11,0	4,8
Tilfredshed med muligheder for at videreudvikle sig i Hjemmeværnet	13,7	74,2	9,6	2,5
Tilfredshed med nærmeste foresatte	25,6	57,6	13,2	3,7
Tilfredshed med materiellet	11,0	66,3	18,5	4,1
Tilfredshed med det sociale samvær	26,9	64,1	8,5	0,5

Note: Vægtede tal.

Overordnet set er tilfredsheden med uddannelse, opgaver, mulighederne for at videreudvikle sig, de nærmeste foresatte, materiellet og det sociale samvær meget høj. Det fremgår af tabel 6.1, at langt hovedparten af de frivillige enten er tilfredse eller meget tilfredse med de forskellige aspekter af tjenesten. Cirka 92 pct. af de frivillige er enten tilfredse eller meget tilfredse med uddannelse og det sociale samvær, ca. 88 pct. med mulighederne for at videreudvikle sig, omkring 84 pct. med opgaverne, 76 pct. med de nærmeste foresatte og 77 pct. med materiellet.

Der er variationer i tilfredshed på tværs af værn på nogle områder, som det fremgår af tabel 6.2. Det er gennemgående relativt få i politihjemmeværnet, der er lidt eller meget utilfredse med de forskellige aspekter af tjenesten bortset fra, når det gælder materiellet. Størst util-

fredshed med de forskellige aspekter finder man i flyverhjemmeværnet. Således er det 8 pct. i politihjemmeværnet og 21 pct. i flyverhjemmeværnet, der er lidt eller meget utilfredse med deres egne opgaver i hjemmeværnet. Hvad angår tilfredshed med mulighederne for at udvikle sig i hjemmeværnet og tilfredsheden med den nærmeste foresatte, er der også relativt mange utilfredse i hærhjemmeværnet. Endvidere er der forskelle mellem værnene med hensyn til de frivilliges tilfredshed med det sociale samvær. I marinehjemmeværnet, politihjemmeværnet og virksomheds-hjemmeværnet er det kun få, der er utilfredse med det sociale samvær. Endelig er der nogle forskelle mellem aktive og medlemmer i reserven. Der er flere utilfredse med materiellet blandt de aktive, end der er i reserven. Til gengæld er andelen, der er tilfreds med det sociale samvær lidt større blandt de aktive end i reserven.

Tabel 6.2

Andel lidt eller meget utilfreds med forskellige aspekter af tjenesten. Procent.

	HHV	POHJV	VHV	MHV	FHV	Ak- tive	Re- ser- ve
Utilfredshed med den uddannelse, vedkommende har fået i Hjemmeværnet	10,1	4,2	8,4	7,3	9,4	8,7	9,3
Utilfredshed med de opgaver, vedkommende har i Hjemmeværnet	16,3	7,5	10,2	17,0	20,9	18,1	13,8
Utilfredshed med muligheder for at videreudvikle sig i Hjemmeværnet	13,7	4,0	10,8	10,2	15,1	12,4	12,1
Utilfredshed med nærmeste foresatte	17,8	8,3	14,5	16,4	23,7	17,5	16,8
Utilfredshed med materiellet	20,4	26,9	22,6	25,5	29,0	31,1	15,9
Utilfredshed med det sociale samvær	9,8	5,0	5,2	3,8	15,0	5,7	12,0

Note: Vægtede tal.

Der er stort set ingen forskelle i tilfredshed med forskellige aspekter af tjenesten på tværs af rang. Den eneste forskel i tilfredshed mellem officerer, andre befalingsmænd og menige er, at officerer generelt er lidt mere tilfredse med deres opgaver i hjemmeværnet end både andre befalingsmænd og menige.

De frivillige blev i undersøgelsen også spurgt om, hvad de mener om hjemmeværnets kampagner. Til dette spørgsmål svarer ca. 48 pct., at de mener, at kampagnerne er gode, ca. 44 pct. mener, at de hverken er gode eller dårlige, mens de resterende 8 pct. tilkendegiver, at kampagnerne ikke er gode.

Tilfredshed med forskellige aktiviteter

Hvor tilfredse er de frivillige, ud over de forskellige *generelle* aspekter af tjenesten, med de *konkrete* aktiviteter, de deltager i. Opdelingen af de forskellige aktiviteter er den samme som i kapitel 4, og de frivilliges tilfredshed med at deltage i aktiviteterne er vist i tabel 6.3.

Tabel 6.3

De frivilliges tilfredshed med at deltage i forskellige aktiviteter. Procent.

	Meget godt	Godt	Ikke særlig godt	Slet ikke godt
Øvelser	31,0	52,6	11,0	5,4
Møder	12,6	57,6	23,5	6,3
Uddannelse	30,4	51,7	11,5	6,4
Administration	5,8	37,9	41,7	14,6
Opgaver for forsvaret	27,3	49,9	13,9	8,8
Indsættelser for samfundet	32,0	44,9	13,8	9,3
Sociale aktiviteter	22,8	52,1	17,2	7,9

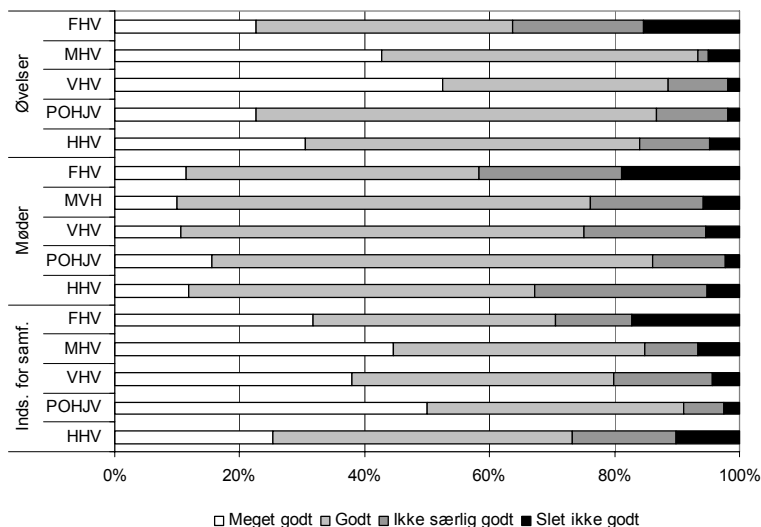
Note: Vægtede tal.

Som det fremgår af tabel 6.3, er tilfredsheden med at deltage i de forskellige aktiviteter, som det også gjaldt tilfredshed med tjenesten generelt, meget høj. Mindst tre fjerdedele af de frivillige synes enten meget godt eller godt om at deltage i øvelser, møder, uddannelse, opgaver for forsvaret, indsættelser for samfundet og sociale aktiviteter. Undtagelsen fra dette mønster er administration, som over halvdelen af medlemmerne ikke synes godt om.

Der er forskel mellem de fem værn med hensyn til, hvad de frivillige synes om at deltage i tre ud af de syv forskellige aktiviteter (øvelser, møder og indsættelser for samfundet). Forskellene på værnene er illustreret grafisk i figur 6.1.

Figur 6.1

Tilfredshed med at deltage i øvelser, møder og indsættelser for samfundet.
Procent.

Frivillige i virksomheds- og marinehjemmeværnet er især tilfredse med at deltage i øvelser. Frivillige i flyverhjemmeværnet er, sammenlignet med de andre værn, mindst tilfredse med at deltage i øvelser.

Forskellene mellem værn i tilfredshed med at gå til møder er mindre end for at deltage i øvelser, men det ses i figuren, at frivillige i flyver- og hærhjemmeværnet er relativt mindst tilfredse med at gå til møder, mens frivillige i de andre værn er mere tilfredse.

Endelig gælder det, at frivillige i politi- og marinehjemmeværnet synes bedre om at deltage i indsættelser for samfundet end frivillige i de andre værn. Dette er ikke overraskende, da frivillige i disse to værn – i sammenligning med de andre værn – bruger en relativt stor del af deres tid på forskellige indsættelser for samfundet (jf. tabel 4.4).

Der er ikke forskel på frivillige med forskellig rang med hensyn til deres tilfredshed med at deltage i forskellige aktiviteter.

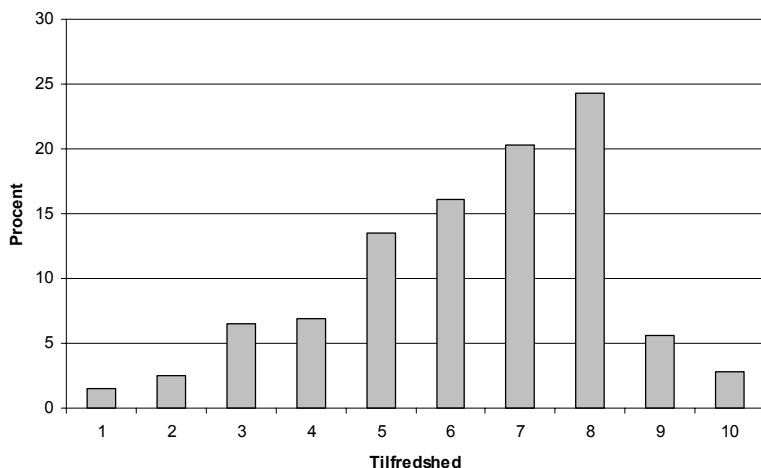
Tilfredshed med hjemmeværnet som helhed

Ud over graden af tilfredshed med de forskellige dimensioner af tjenesten og de konkrete aktiviteter, blev de frivillige også spurgt om deres generelle tilfredshed med den måde, hjemmeværnet fungerer på. De

frivillige svarede på en skala fra 1 til 10, hvor 1 er ”særdeles utilfreds” og 10 er ”særdeles tilfreds”. De frivilliges svar er vist i figur 6.2.

Figur 6.2

Tilfredshed med den måde, hjemmeværnet fungerer på. Procent.

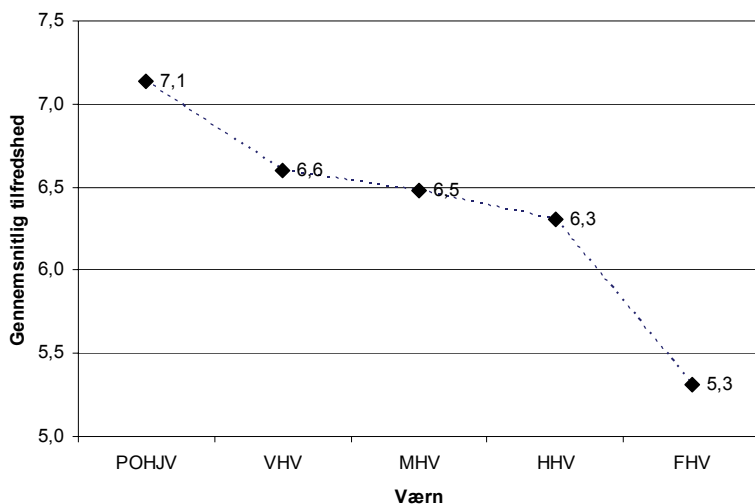
Det ses i figur 6.2, at en stor del af de frivillige er tilfredse med den måde, hjemmeværnet som helhed fungerer på. Den gennemsnitlige tilfredshed på skalaen fra 1 til 10 er 6,3.

Der er forskelle i gennemsnitstilfredshed mellem de fem værn. Disse forskelle, korregeret for andre socioøkonomiske, sociale og familiemæssige faktorer⁵, er vist i figur 6.3.

5. De individuelle værdier for tilfredshedsskalaen for hvert individ i figur 6.3 er den forudsagte værdi fra en lineær regressionsmodel, der ud over værn også tager højde for rang, anciennitet, alder, køn, familiesituation, uddannelse, arbejdsmarkedsposition, bopæl, antal år boet i samme kommune og indkomst. Værn er den eneste variabel, som er signifikant i denne model.

Figur 6.3

Tilfredshed med den måde, hjemmeværnet fungerer på fordelt på værn. Gennemsnit på en skala fra 1 til 10.

Det fremgår af figur 6.3, at der på 10-punktskalaen er 1,8 point forskel i gennemsnit mellem det mest og mindst tilfredse værn. Frivillige i politi-hjemmeværnet er med et gennemsnit på 7,1 mest tilfredse med den måde, hjemmeværnet generelt fungerer på. Frivillige i flyverhjemmeværnet er med et gennemsnit på 5,3 til gengæld mindst tilfredse. De resterende tre værn er placeret mellem disse to yderpunkter. Som det fremgår af tabel 6.4, er det især blandt frivillige i flyverhjemmeværnets reserve, at man finder en mindre tilfredshed. I de øvrige værn finder man ikke sådan en klar forskel mellem aktive og reserven.

Tabel 6.4

Tilfredshed generelt med den måde, hjemmeværnet fungerer på. Gennemsnit på en skala fra 1 til 10.

	Aktive	Reserve	Alle
Gennemsnit	6,5	6,3	6,3
<i>Værn</i>			
HHV	6,0	6,5	6,3
POHJV	7,2	7,1	7,1
VHV	6,9	6,1	6,6
MHV	6,6	6,3	6,5
FHV	6,1	5,0	5,3
<i>Rang aktive</i>			
Officer	6,2		
Befalingsmand	6,5		
Menig	6,3		

Note: Vægtede tal.

Anerkendelse

En anden dimension af tilfredshed vedrører, om man oplever, at ens indsats som frivillig bliver anerkendt. De frivillige blev i undersøgelsen spurgt, i hvilket omfang de synes, at deres indsats bliver værdsat i den underafdeling, de er med i, og i resten af hjemmeværnet. De frivilliges svar er gengivet i tabel 6.5.

Tabel 6.5

De frivilliges vurdering af, om indsatsen bliver værdsat i underafdelingen og i resten af hjemmeværnet.

	I meget høj grad	I nogen grad	Ikke i særlig høj grad	I meget ringe grad	Ved ikke
Synes, at indsats bliver værdsat i underafdeling	28,2	48,1	16,3	7,5	-
Synes, at indsats bliver værdsat i resten af hjemmeværnet	9,8	41,7	14,0	6,3	28,2

Note: Vægtede tal.

Overordnet set mener 28 pct., at deres indsats i høj grad bliver værdsat i underafdelingen. Lidt under halvdelen, 48 pct., mener, at deres indsats bliver værdsat i et vist omfang, mens 24 pct. mener, at deres bidrag til lokalafdelingen ikke i særlig høj grad eller kun i ringe omfang bliver anerkendt. Der er betydelige forskelle mellem de fem værn på, om de frivillige oplever, at deres indsats bliver værdsat. Betydeligt flere af de frivillige i politihjemmeværnet end i flyverhjemmeværnet udtrykker, at deres indsats ”i meget høj grad” bliver værdsat (ca. 47 pct. mod 18 pct.). Frivillige i virksomheds- og marinehjemmeværnet oplever lidt sjældnere anerkendelse end frivillige i politihjemmeværnet, mens frivillige i hærhjemmeværnet er næsten lige så tilbøjelige til at udtrykke sig negativt som frivillige i flyverhjemmeværnet. Der er ikke forskel på tværs af rang med hensyn til, om de frivillige oplever, at deres indsats bliver værdsat i deres underafdeling.

De frivillige oplever sjældnere, at deres indsats bliver værdsat i resten af hjemmeværnet end i underafdelingen. 10 pct. af de frivillige mener, at deres indsats i meget høj grad bliver anerkendt i hele hjemmeværnet. 42 pct. mener, at deres indsats bliver værdsat i nogen grad, og ca. 20 pct. mener ikke, at deres arbejde bliver anerkendt i særlig høj grad. Det er bemærkelsesværdigt, at over en fjerdedel af de frivillige ikke ved, om deres indsats bliver værdsat i resten af hjemmeværnet. Igen er der forskelle mellem værnene med hensyn til oplevelsen af anerkendelse. Som det også gjaldt oplevelsen af anerkendelse i underafdelingen, mener frivillige i politi-, virksomheds- og marinehjemmeværnet relativt oftere end frivillige i hær- og flyverhjemmeværnet, at deres indsats bliver værdsat i hele hjemmeværnet. Det gælder desuden, at officerer oftere end andre befalingsmænd og menige mener, at deres indsats bliver værdsat i hjemmeværnet.

SAMMENFATNING

Formålet med dette kapitel var at analysere de frivilliges tilfredshed med deres tjeneste og aktiviteter i hjemmeværnet, tilfredsheden med hjemmeværnet som helhed og deres oplevelse af, om deres indsats bliver anerkendt i underafdelingen og i hjemmeværnet. Hovedkonklusionerne fra kapitlet kan sammenfattes således:

- De frivillige er overordnet set meget tilfredse med deres uddannelse, opgaver, muligheder for at videreudvikle sig, de nærmeste foresatte, materiellet og det sociale samvær. Der er nogle forskelle mellem værnene, når det gælder tilfredshed med forskellige aspekter af tjenesten. Gennemgående finder man flest utilfredse i flyverhjemmeværnet og de mindste andele utilfredse i politihjemmeværnet.
- Lidt under halvdelen af de frivillige (ca. 48 pct.) er tilfredse med hjemmeværnets kampagner, ca. 44 pct. mener, at de hverken er gode eller dårlige, og de resterende 8 pct. tilkendegiver, at kampagnerne ikke er gode.
- De frivillige er overordnet set meget tilfredse med de *konkrete* aktiviteter, de udfører i tjenesten: øvelser, møder, uddannelse, administration, opgaver for forsvaret, indsættelser for samfundet og sociale aktiviteter. De frivillige er dog relativt set mindre tilfredse med at udføre administrative opgaver. Der er visse forskelle mellem værnene, når det gælder tilfredshed med at deltage i øvelser, møder og indsættelser for samfundet.
- På en 10-punktsskala for generel tilfredshed med den måde, som hjemmeværnet fungerer på, hvor 10 er størst tilfredshed, er gennemsnittet for alle frivillige 6,3. Frivillige i politihjemmeværnet er relativt mest tilfredse med hjemmeværnet som helhed, mens frivillige i flyverhjemmeværnet er relativt mindst tilfredse.
- Hovedparten af de frivillige oplever i meget høj eller i nogen grad, at deres indsats bliver værdsat i underafdelingen. Frivillige i politi-, virksomheds- og marinehjemmeværnet oplever oftere end frivillige i flyver- og hærhjemmeværnet, at deres indsats bliver anerkendt.
- Færre frivillige oplever, at deres indsats bliver anerkendt i resten af hjemmeværnet end i underafdelingen. En fjerdedel af de frivillige ved ikke, om deres indsats bliver værdsat af hjemmeværnet.

INFORMATION OG KOMMUNIKATION

INDLEDNING

Hjemmeværnet benytter flere medier – både trykte og elektroniske – til at kommunikere med sine medlemmer. Men hvilke medier bruger de frivillige til at holde sig orienteret om, hvad der sker i hjemmeværnet, får man tilpas meget information, og virker hjemmeværnets hjemmeside www.hjv.dk efter hensigten?

I dette kapitel analyseres fire forhold. For det første ser kapitlet på, hvilke medier de frivillige bruger til at få information om hjemmeværnet. For det andet analyserer kapitlet, om de frivillige mener, at de får for meget eller for lidt information. For det tredje ser vi i kapitlet på, hvor ofte de frivillige bruger hjemmeværnets hjemmeside www.hjv.dk, og endelig gengiver vi for det fjerde de frivilliges vurdering af, i hvilket omfang hjemmeværnets hjemmeside www.hjv.dk fungerer hensigtsmæssigt.

Hvor får de frivillige information om hjemmeværnet?

Hjemmeværnet informerer om sine aktiviteter både i trykte og elektroniske medier. Men hvilke informationskilder foretrækker de frivillige at benytte for at blive orienteret om, hvad der foregår i hjemmeværnet? Tabel 7.1 viser, hvor ofte de frivillige benytter forskellige kommunikationskilder.

Tabel 7.1

Kilder til information om hjemmeværnet. Procent.

	Ofte	Af og til	Aldrig
HJV-bladet	76,4	22,2	1,5
Nyhedsbreve/blade fra underafdeling	30,9	53,4	15,7
Nyhedsbreve/blade fra distrikt	21,2	61,2	17,7
Møder i underafdeling	29,1	33,3	37,6
Almindelig snak med andre	18,9	54,0	27,1
Hjemmeværnets hjemmeside www.hjv.dk	15,2	34,0	50,9
Kurser	9,9	41,3	48,7
Aviser og blade	11,5	65,7	22,7
Møder i distriktet	8,8	28,4	62,8
Møder i underafdelingsråd	3,4	12,0	84,6
Andre nyhedsbreve/blade	3,7	34,5	61,8
Andet	3,2	14,7	82,1

Note: Vægtede tal.

Den oftest benyttede informationskilde er HJV-bladet. Cirka 76 pct. af de frivillige oplyser, at de ofte læser HJV-bladet. Lidt over 20 pct. læser af og til HJV-bladet, og kun en meget lille andel af de frivillige læser aldrig HJV-bladet. De næstmest benyttede informationskilder er nyhedsbreve fra underafdelingen eller distriktet og møder i underafdelingen. Herefter kommer snak med andre og hjemmeværnets hjemmeside, www.hjv.dk. Endelig bruger de frivillige knap så ofte kurser, aviser og blade, møder ved distriktet og underafdelingsråd og andre former for nyhedsbreve til at blive orienteret om nyheder i hjemmeværnet.

Fire måder at få information om hjemmeværnet på

De frivilliges svar på, hvilke informationskilder de oftest benytter (jf. tabel 7.1), dækker over fire forskellige måder, hvorpå de får information om hjemmeværnet. De fire måder at orientere sig på er karakteriseret ved, at de frivillige benytter nogle informationskilder og fravælger andre. Forskellene på de fire tilgange er sammenfattet i tabel 7.2, og resultaterne fra den bagvedliggende statistiske analyse er vist i tabel A7.1 i Appendiks.

Tabel 7.2

Fire måder at få information om hjemmeværnet på.

	Mødetypen	Nyhedsbrev- typen	Snakketypen	Bladtypen
Får især information fra:	Møder i underafde- ling, ved distriktet og i underafde- lingsråd, kurser, www.hjv.dk	Nyhedsbre- ve/blade fra distrikt og underafde- ling, andre nyhedsbreve, blade	Almindelig snak med andre, andet	HJV-bladet, aviser og blade

Note: Tabellen er baseret på en faktoranalyse med fire faktorer, hvis resultater er vist i tabel A7.1 i Appendiks.

Mødetypen får primært information om hjemmeværnet ved at gå til møder i underafdelingen, i underafdelingsrådet og ved distriktet. Herudover får disse frivillige også information, når de er på kurser og ved at benytte hjemmeværnets hjemmeside www.hjv.dk. Mødetypen er den af de fire ”typer”, som oftest benytter hjemmeværnets hjemmeside til at finde information.

Nyhedsbrevtypen orienterer sig i særlig grad ved hjælp af nyhedsbreve og blade fra underafdelingen, distriktet og andre former for nyhedsbreve.

Snakketypen får hovedsagelig deres information om hjemmeværnet gennem snak med andre frivillige.

Bladtypen orienterer sig mest gennem HJV-bladet og aviser og blade i almindelighed.

For lidt, for meget eller tilpas information?

Mener de frivillige, at de gennem de forskellige informationskilder får tilstrækkelig information om hjemmeværnet? I undersøgelsen siger 88,5 pct. eller næsten ni ud af ti af de frivillige, at de får en passende mængde information om hjemmeværnet. 9,5 pct. mener, at de får for lidt information, og kun 2,0 pct. synes, at de får for meget information. Dermed mener langt hovedparten af de frivillige, at de får tilpas information om hjemmeværnet. Flyverhjemmeværnet skiller sig ud, ved at 20 pct. finder, at de får for lidt information.

Betyder informationen, at de frivillige føler, at de kan følge med i udviklingen i hjemmeværnet? I undersøgelsen siger 20 pct. af de frivillige, at de følger godt med i udviklingen, og 64 pct., at de følger nogenlunde med i udviklingen i hjemmeværnet, mens 16 pct. ikke mener, at de kan følge med. Igen skiller flyverhjemmeværnet sig ud, ved at relativt mange (38 pct.) føler, at de ikke kan følge med i udviklingen i hjemmeværnet.

Digital information og kommunikation

Hjemmeværnets hjemmeside www.hjv.dk udgør en væsentlig informations- og kommunikationskanal. Det fremgik af tabel 7.1, at ca. halvdelen af de frivillige ofte eller undertiden bruger hjemmesiden www.hjv.dk. Det gjaldt desuden, at *modetyper*, dvs. frivillige, der typisk benytter møder i underafdeling, afdelingsråd og ved distriktet som måder at få information på, også ofte benytter hjemmeværnets hjemmeside.

Men hvor ofte benytter de frivillige www.hjv.dk og til hvad? Tabel 7.3 angiver, hvor ofte de frivillige kigger på www.hjv.dk, og hvor ofte de logger sig ind på hjemmesiden. Det fremgår af tabel 7.3, at i alt 44 pct. af de frivillige ikke benytter hjemmesiden, enten fordi de ikke har adgang til internettet (6 pct.), eller fordi de vælger ikke at besøge siden (38 pct.). De resterende ca. 56 pct. af de frivillige benytter www.hjv.dk i et varierende omfang. Størstedelen af brugerne, nemlig 24,6 pct., besøger hjemmesiden mindre end én gang om måneden. Resten benytter hjemmesiden oftere end én gang om måneden.

Tabel 7.3

Internetbrug og brug af www.hjv.dk. Procent.

Hvor ofte ...	... kigger du på hjemmeværnets hjemmeside www.hjv.dk	... logger du dig på www.hjv.dk
Ingen adgang til nettet hjemme eller på arbejde	6,2	8,0
Hver dag	2,0	1,6
Flere gange om ugen	5,9	5,0
Én gang om ugen	5,6	4,7
Flere gange om måneden	7,8	7,6
Én gang om måneden	10,0	6,9
Mindre end én gang om måneden	24,6	21,4
Aldrig	38,0	44,8

Note: Vægtede tal.

Tabel 7.3 viser også, hvor ofte de frivillige logger sig ind på www.hjv.dk. Ved at logge sig ind på hjemmesiden kan de frivillige få adgang til mere information fra deres lokale afdeling. Det fremgår af tabellen, at de frivillige logger ind på www.hjv.dk i næsten samme omfang, som de kigger på hjemmesiden. Herudover er der en stærk sammenhæng mellem, hvor ofte man kigger på www.hjv.dk, og hvor ofte man logger ind på hjemmesiden.⁶ Det gælder således, at jo oftere man besøger www.hjv.dk, desto oftere logger man sig også ind på hjemmesiden.

Tabel 7.4

Brug af www.hjv.dk særskilt for værn, rang og status. Procent.

	Mindst én gang om må- neden	Mindre end én gang om må- neden	Aldrig	Har ikke ad- gang til nettet	I alt
Alle	31,6	25,0	37,2	6,3	100
Værn***					
HHV	28,8	28,0	35,9	7,3	100
POHHV	40,4	19,5	34,0	6,1	100
VHV	46,8	17,0	36,3	0,0	100
MHV	45,7	26,9	24,1	3,3	100
FHV	20,7	15,1	59,1	5,1	100
Rang***					
Officer	77,4	6,9	11,7	4,1	100
Befalingsmand	52,9	24,6	20,8	1,7	100
Menig	22,3	26,4	44,0	7,3	100
Status***					
Aktive	51,8	22,0	19,5	6,8	100
Reserve	15,5	26,7	51,9	5,9	100

Note: HHV = Hærhjemmeværnet, POHHV = Politihjemmeværnet, VHV = Virksomheds-hjemmeværnet, MHV = Marinehjemmeværnet, FHV = Flyverhjemmeværnet. Vægtede tal.

* Forskel på værn statistisk signifikant på 5 pct.-niveau.

** Forskel på værn statistisk signifikant på 1 pct.-niveau.

*** Forskel på værn statistisk signifikant på 0,1 pct.-niveau.

6. Den statistiske korrelation mellem, hvor ofte man kigger på www.hjv.dk, og hvor ofte man logger sig ind på siden, er 0,95.

Som det fremgår af tabel 7.4, er der stor forskel mellem aktive og medlemmer i reserven på, hvor meget de bruger www.hjv.dk. Godt halvdelen af de aktive kigger mindst én gang om måneden på hjemmesiden, mens det i reserven er godt halvdelen, der aldrig besøger hjemmesiden. Også mellem værnene er der nogle forskelle. 59 pct. af flyverhjemmeværnets medlemmer bruger aldrig www.hjv.dk. I den anden ende af skalaen finder man marinehjemmeværnets medlemmer, hvor 46 pct. kigger på hjemmesiden mindst én gang om måneden.

Som det fremgår af tabel 7.5, bruger de frivillige hjemmeværnets hjemmeside til at læse nyheder på flere niveauer. En stor del af de frivillige læser nyheder på forsiden, nyheder på værns-/regionssiderne og deres lokale side. De frivilliges svar på, hvor ofte de læser nyheder på de tre niveauer, er stærkt overlappende, således at frivillige, som ofte læser nyheder på forsiden, også ofte læser nyheder på værns-/regionssiderne og den lokale side. Også her skiller flyverhjemmeværnet sig ud, ved at ca. to tredjedele af de frivillige aldrig læser noget på hjemmesiden.

Tabel 7.5

Hvad de frivillige læser på www.hjv.dk. Procent.

	Ofte	Af og til	Aldrig
Nyhederne på forsiden	17,7	36,4	45,9
Nyheder på værns-/regionssiderne	9,4	36,2	54,4
Din lokale side	22,8	28,4	48,8

Note: Kun svarpersoner med adgang til internettet hjemme eller på arbejde har svaret.
Vægtede tal.

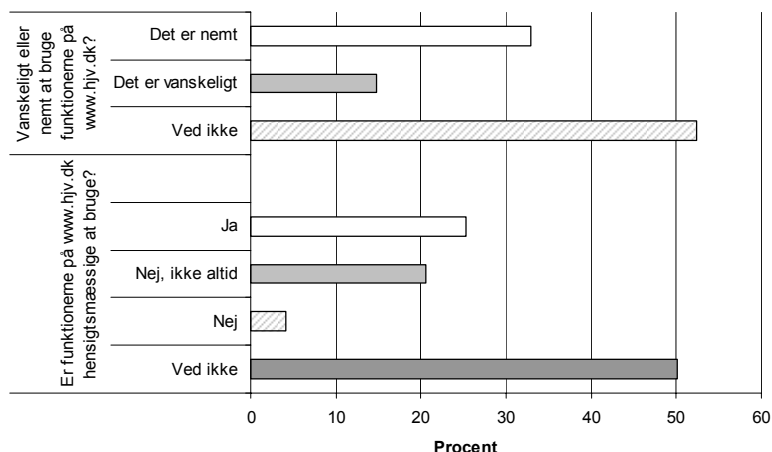
Endelig blev de frivillige spurgt, om de synes, at det er vanskeligt eller nemt at bruge funktionerne på hjemmeværnets hjemmeside, og om disse funktioner er hensigtsmæssige. De frivilliges svar er vist i figur 7.1.

33 pct. af de frivillige mener, at det er nemt at bruge funktionerne på www.hjv.dk. 15 pct. mener, at det er vanskeligt at bruge funktionerne, mens godt halvdelen af de frivillige ikke ved, om det er nemt eller svært, fordi de ikke bruger hjemmesiden. Hvad angår spørgsmålet om, hvorvidt funktionerne på www.hjv.dk er hensigtsmæssige at bruge, siger 25 pct., at funktionerne er gode, og 21 pct., at de ikke altid er hensigtsmæssige at bruge. 4 pct. mener ikke, at de er hensigtsmæssige overhovedet, og igen ca. halvdelen ved ikke, om funktionerne er hensigtsmæssige. Sammenfattende kan det således konkluderes, at der blandt de frivillige

er delte meninger om, hvorvidt hjemmeværnets hjemmeside www.hjv.dk er vanskelig at bruge, og om funktionerne på siden er gode. En større del af de frivillige har ikke nogen holdning til disse spørgsmål og svarer ”ved ikke”.

Figur 7.1

Vurdering af funktioner på www.hjv.dk.

Note: Kun svarpersoner med adgang til internettet hjemme eller på arbejde har svaret.

De fleste af de frivillige, der svarer, at funktionerne på www.hjv.dk ikke er hensigtsmæssige, uddyber deres begrundelse herfor verbalt. Der gives mange og forskellige grunde til, at de frivillige ikke synes, at hjemmesidens funktioner er hensigtsmæssige, men de hyppigst fremførte grunde er:

- Hjemmesiden er uoverskuelig og svær at finde rundt på
- Hjemmesiden er langsom
- Hjemmesiden mangler en god søgefunktion
- Hjemmesiden er ikke altid opdateret.

SAMMENFATNING

Formålet med dette kapitel var at belyse, hvor de frivillige får information om hjemmeværnet fra, om de synes, at de får for meget eller for lidt information, i hvilket omfang de benytter hjemmeværnets hjemmeside www.hjv.dk, og hvad de mener om hjemmesidens funktionalitet. Hovedkonklusionerne fra kapitlet kan sammenfattes således:

- De frivillige kan inddeles i fire grupper med hensyn til, hvordan de får information om hjemmeværnet: *mødetypen*, som oftest får deres information fra møder og www.hjv.dk, *nyhedsbrevtypen*, som oftest orienterer sig ved hjælp af nyhedsbreve og blade fra underafdelingen og distriktet, *snakketypen*, som holder sig orienteret gennem samtaler med andre, og endelig *bladtypen*, som især får information gennem aviser og blade.
- Ni ud af ti frivillige mener, at de får tilstrækkelig information fra hjemmeværnet.
- 20 pct. af de frivillige mener, at de kan følge godt med i udviklingen, og 64 pct., at de nogenlunde kan følge med i udviklingen i hjemmeværnet. Det er således i alt 84 pct. af alle frivillige, der mener, at de kan følge nogenlunde med i udviklingen i hjemmeværnet.
- Cirka halvdelen af de frivillige benytter hjemmeværnets hjemmeside www.hjv.dk. Lidt færre logger sig ind på hjemmesiden for at få mere information fra deres underafdeling. Der er forholdsvis stor variation i, hvor ofte de frivillige benytter hjemmesiden.
- De frivillige bruger hjemmeværnets hjemmeside til på samme tid at få nyheder på tre niveauer: på forsiden om hjemmeværnet generelt, på værns-/regionssiderne og på den lokale side.
- Der er blandede holdninger til, om det er nemt at bruge funktionerne på hjemmeværnets hjemmeside www.hjv.dk, og om funktionerne er hensigtsmæssige. Nogle frivillige fremhæver, at hjemmesiden er uoverskueligt opbygget, langsom, mangler en god søgefunktion og ikke altid er opdateret.

APPENDIKS

Tabel A4.1

Latentklassemodel for årsager til at være med i hjemmeværnet. Fem klasser. Tabellen viser betingede sandsynligheder for at nævne de forskellige begrundelser for at være med i hjemmeværnet givet latentklassemedlemskab.

Beskrivelse	Traditiona- lister	Fritids- folket	Leder- aspi- ranter	De sociale	De super- motive- rede
Det militære forsvar af Danmark	0,66	0,69	0,60	0,42	0,92
Hjemmeværnet løser vigtige opgaver for samfundet	0,57	0,57	0,78	0,68	0,89
Det sociale samvær	0,00	0,48	0,58	1,00	0,95
Mulighed for en aktiv fritid	0,15	0,81	0,54	0,48	0,96
Personlig udvikling og kompetencer	0,14	0,45	0,94	0,18	0,99
Kan godt lide at være på øvelser	0,10	0,83	0,15	0,20	1,00
Mulighederne for uddannelse	0,05	0,45	0,58	0,18	0,98
Ledelsesmuligheder	0,05	0,08	0,64	0,07	0,80
Interesserer mig for materiellet	0,09	0,56	0,13	0,11	0,70
Klasseandel i procent	26	9	32	23	10

Note: Latentklasseanalyse med fem latente klasser. Log-likelihood for modellen er -10289, og likelihood-ratio-testet for globalt fit har teststørrelse 470,35, $df = 463$, $p = 0,39$.

Tabel A4.2

Nul-inflateret negativ binomialmodel for antal timers tjeneste inden for den seneste måned. Parameterestimer med standardfejl i parentes.

	Negativ binomial- model	Nul- inflateringsmodel (logit link)
<i>Rang</i>		
Menig ¹	0	0
Befalingsmand	0.50 (0.09)***	i.s.
Officer	1.13 (0.09)***	i.s.
<i>Status</i>		
Reserve ¹	0	0
Aktiv tjeneste	0.69 (0.15)***	i.s.
<i>Værn</i>		
Flyverhjemmeværnet ¹	0	0
Hærhjemmeværnet	0.25 (0.11)*	1.06 (0.56)*
Virksomhedshjemmeværnet	0.24 (0.12)*	2.98 (1.19)*
Politihjemmeværnet	0.29 (0.11)**	i.s.
Marinehjemmeværnet	0.49 (0.11)***	i.s.
Alder i år	0.01 (0.00)**	i.s.
<i>Køn</i>		
Mand ¹	0	0
Kvinde	i.s.	i.s.
<i>Ægteskabelig status</i>		
Enlig ¹	0	0
Gift/samlevende	i.s.	i.s.
Børn (= ja)	i.s.	i.s.
<i>Erhvervsuddannelse</i>		
Ingen	0	0
Erhvervsfaglig	i.s.	i.s.
Kort videregående	i.s.	i.s.
Mellemlang videregående	i.s.	i.s.
Lang videregående	i.s.	i.s.
<i>Arbejdsmarkedsposition</i>		
Funktionær/tjenestemand ¹	0	0
Faglært arbejder	i.s.	i.s.
Ufaglært arbejder	i.s.	1.59 (0.78)*
Andet	i.s.	i.s.
<i>Bopæl</i>		
I hovedstaden eller en af dens forstæder ¹	0	0
I en provinsby eller en af dens forstæder	i.s.	i.s.
I en bymæssig bebyggelse	i.s.	i.s.
I et landdistrikt	i.s.	i.s.
Antal år boet i nuværende kommune	-0.01 (0.00)**	i.s.

Tabel A4.2 fortsat

	Negativ binomial- model	Nul- inflateringsmodel (logit link)
<i>Familiens månedlige nettoindkomst i DKK</i>		
0-14.999 ¹	0	0
15-19.999	i.s.	i.s.
20-24.999	i.s.	i.s.
25-29.999	i.s.	-1.38 (0.64)*
30-34.999	i.s.	i.s.
35-39.000	i.s.	i.s.
40-49.000	i.s.	-1.65 (0.83)*
50.000 og mere	i.s.	i.s.
Konstant	1.03 (0.31)***	-0.30 (1.72)
Model log-likelihood	-3,123.40	
Alpha og p-værdi for test for alpha=0	0.73***	
P-værdi for Vuong test for nul-inflatering	0.00	
Antal observationer	947	

1. Referencekategori.

i.s.: Ikke signifikant.

* Forskel statistisk signifikant på 5 pct.-niveau.

** Forskel statistisk signifikant på 1 pct.-niveau.

*** Forskel statistisk signifikant på 0,1 pct.-niveau.

Tabel A4.3

Logistiske regressioner for (1) sandsynlighed for tidligere at have været mere aktiv i hjemmeværnet og (2) sandsynlighed for at ville deltage i flere aktiviteter, hvis man blev opfordret til det. Parameterestimer med standardfejl i parentes.

	Model 1: Sandsynlighed for tidligere at have været mere aktiv i hjemmeværnet	Model 2: ² Sandsynlighed for at ville deltage i flere aktiviteter hvis opfordret
<i>Rang</i>		
Menig ¹	0	0
Befalingsmand	-0.68 (0.22)**	i.s.
Officer	-1.45 (0.23)***	-0.71 (0.23)**
<i>Status</i>		
Reserve ¹	0	0
Aktiv tjeneste	-2.37 (0.44)***	1.23 (0.23)***
<i>Værn</i>		
Flyverhjemmeværnet ¹	0	0
Hærhjemmeværnet	i.s.	i.s.
Virksomhedshjemmeværnet	i.s.	i.s.
Politihjemmeværnet	i.s.	i.s.
Marinehjemmeværnet	-0.56 (0.27)*	i.s.
Alder i år	i.s.	-0.03 (0.01)**
<i>Køn</i>		
Mand ¹	0	0
Kvinde	i.s.	-0.50 (0.23)*
<i>Ægteskabelig status</i>		
Enlig ¹	0	0
Gift/samlevende	i.s.	i.s.
Børn (= ja)	i.s.	i.s.
<i>Erhvervsuddannelse</i>		
Ingen ¹	0	0
Erhvervsfaglig	i.s.	i.s.
Kort videregående	i.s.	i.s.
Mellemlang videregående	i.s.	i.s.
Lang videregående	i.s.	1.01 (0.44)*
<i>Arbejdsmarkedsposition</i>		
Funktionær/tjenestemand ¹	0	0
Faglært arbejder	i.s.	i.s.
Ufaglært arbejder	i.s.	i.s.
Andet	i.s.	0.83 (0.33)*

Tabel A4.3 fortsat

	Model 1: Sandsynlighed for tidligere at have været mere aktiv i hjemmeværnet	Model 2: ² Sandsynlighed for at ville deltage i flere aktiviteter hvis opfordret
<i>Bopæl</i>		
I hovedstaden eller en af dens forstæder ¹	0	0
I en provinsby eller en af dens forstæder	i.s.	i.s.
I en bymæssig bebyggelse	0.64 (0.28)*	i.s.
I et landdistrikt	i.s.	i.s.
Antal år boet i nuværende kommune	i.s.	i.s.
<i>Familiens månedlige nettoindkomst i DKK</i>		
0-14.999 ¹	0	0
15-19.999	i.s.	i.s.
20-24.999	i.s.	i.s.
25-29.999	i.s.	i.s.
30-34.999	i.s.	i.s.
35-39.000	i.s.	i.s.
40-49.000	i.s.	i.s.
50.000 og mere	i.s.	i.s.
Konstant	3.42 (0.79)***	1.27 (0.70)
Model log-likelihood	-446.32	-975.18
Antal observationer	983	970

1. Referencekategori.

2. Modellen er en multinomial logistisk regression, hvor også sandsynligheden for at svare "ved ikke" er modelleret. Estimationsresultater for "ved ikke" er ikke vist.

i.s.: Ikke signifikant.

* Forskel statistisk signifikant på 5 pct.-niveau.

** Forskel statistisk signifikant på 1 pct.-niveau.

*** Forskel statistisk signifikant på 0,1 pct.-niveau.

Tabel A4.4

Multinomial logistisk regression for sandsynlighed for at (1) overveje og (2) have besluttet sig for at stoppe i hjemmeværnet. Referencekategori er ikke at ville stoppe. Parameterestimater med standardfejl i parentes.

	Overvejer af og til at stoppe	Har besluttet sig for at stoppe
<i>Rang</i>		
Menig ¹	0	0
Befalingsmand	i.s.	i.s.
Officer	i.s.	i.s.
<i>Status</i>		
Reserve ¹	0	0
Aktiv tjeneste	-1.15 (0.20)***	-2.36 (0.35)***
<i>Værn</i>		
Flyverhjemmenværnet ¹	0	0
Hærhjemmenværnet	i.s.	i.s.
Virksomhedshjemmenværnet	-0.73 (0.26)**	i.s.
Politihjemmenværnet	i.s.	i.s.
Marinehjemmenværnet	i.s.	i.s.
Alder i år	-0.02 (0.01)*	i.s.
<i>Køn</i>		
Mand ¹	0	0
Kvinde	i.s.	i.s.
<i>Ægteskabelig status</i>		
Enlig ¹	0	0
Gift/samlevende	i.s.	i.s.
Børn (= ja)	i.s.	i.s.
<i>Erhvervsuddannelse</i>		
Ingen ¹	0	0
Erhvervsfaglig	i.s.	i.s.
Kort videregående	i.s.	i.s.
Mellemlang videregående	i.s.	i.s.
Lang videregående	i.s.	i.s.
<i>Arbejdsmarkedsposition</i>		
Funktionær/tjenestemand ¹	0	0
Faglært arbejder	i.s.	i.s.
Ufaglært arbejder	i.s.	i.s.
Andet	i.s.	i.s.
<i>Bopæl</i>		
I hovedstaden eller en af dens forstæder ¹	0	0
I en provinsby eller en af dens forstæder	i.s.	i.s.
I en bymæssig bebyggelse	i.s.	i.s.
I et landdistrikt	i.s.	i.s.
Antal år boet i nuværende kommune	i.s.	i.s.

Tabel A4.4 fortsat

	Overvejer af og til at stoppe	Har besluttet sig for at stoppe
<i>Familiens månedlige nettoindkomst i DKK</i>		
0-14.999 ¹	0	0
15-19.999	i.s.	i.s.
20-24.999	i.s.	i.s.
25-29.999	i.s.	i.s.
30-34.999	i.s.	i.s.
35-39.000	i.s.	i.s.
40-49.000	i.s.	i.s.
50.000 og mere	i.s.	i.s.
Konstant	1.87 (0.60)**	0.03 (1.16)
Model log-likelihood	-810.06	
Antal observationer	984	

1. Referencekategori.

i.s.: Ikke signifikant.

* Forskel statistisk signifikant på 5 pct.-niveau.

** Forskel statistisk signifikant på 1 pct.-niveau.

*** Forskel statistisk signifikant på 0,1 pct.-niveau.

Tabel A5.1

Binære logistiske regressioner for sandsynlighed for at kende (1) familie og (2) venner, som er medlem af hjemmeværnet. Parameterestimer med standardfejl i parentes.

	Kender familie, som er medlem	Kender venner, som er medlem
<i>Rang</i>		
Menig ¹	0	0
Befalingsmand	i.s.	i.s.
Officer	0.55 (0.21)**	1.20 (0.96)***
<i>Status</i>		
Reserve ¹	0	0
Aktiv tjeneste	0.59 (0.20)**	0.39 (0.20)*
<i>Værn</i>		
Flyverhjemmeværnet ¹	0	0
Hærhjemmeværnet	i.s.	i.s.
Virksomhedshjemmeværnet	i.s.	i.s.
PolitiHjemmeværnet	i.s.	i.s.
Marinehjemmeværnet	i.s.	i.s.
<i>Anciennitet i hjemmeværnet</i>	0.03 (0.01)*	
Alder i år	-0.03 (0.01)**	i.s.
<i>Køn</i>		
Mand ¹	0	0
Kvinde	1.13 (0.21)***	i.s.
<i>Ægteskabelig status</i>		
Enlig ¹	0	0
Gift/samlevende	0.86 (0.21)***	i.s.
Børn (= ja)	i.s.	i.s.
<i>Erhvervsuddannelse</i>		
Ingen ¹	0	0
Erhvervsfaglig	-0.72 (0.26)**	i.s.
Kort videregående	-0.73 (0.34)*	i.s.
Mellemlang videregående	-1.16 (0.31)***	i.s.
Lang videregående	-0.93 (0.39)*	i.s.
<i>Arbejdsmarkedsposition</i>		
Funktionær/tjenestemand ¹	0	0
Faglært arbejder	i.s.	i.s.
Ufaglært arbejder	i.s.	i.s.
Andet	i.s.	i.s.
<i>Bopæl</i>		
I hovedstaden eller en af dens forstæder ¹	0	0
I en provinsby eller en af dens forstæder	i.s.	i.s.
I en bymæssig bebyggelse	i.s.	i.s.
I et landdistrikt	i.s.	0.86 (0.25)***
Antal år boet i nuværende kommune	i.s.	i.s.

Tabel A5.1 fortsat.

	Kender familie, som er medlem	Kender venner, som er medlem
<i>Familiens månedlige nettoindkomst i DKK</i>		
0-14.999 ¹	0	0
15-19.999	i.s.	0.77 (0.32)*
20-24.999	0.55 (0.27)*	0.48 (0.28)
25-29.999	i.s.	0.57 (0.27)*
30-34.999	i.s.	0.71 (0.30)*
35-39.000	i.s.	1.32 (0.41)**
40-49.000	i.s.	1.19 (0.41)**
50.000 og mere	i.s.	0.61 (0.27)*
Konstant	-0.55 (0.63)	-1.14 (0.65)
Model log-likelihood	-567.23	-496.80
Antal observationer	967	967

1. Referencekategori.

i.s.: Ikke signifikant.

* Forskel statistisk signifikant på 5 pct.-niveau.

** Forskel statistisk signifikant på 1 pct.-niveau.

*** Forskel statistisk signifikant på 0,1 pct.-niveau.

Tabel A5.2

Faktormodel for vurderet vigtighed af opgaver for hjemmeværnet. Model med tre faktorer. Faktorvægte.

Beskrivelse	Bered- skabs- orientering	Indsats- orientering	Forsvars- orientering
Katastrofehjælp	0.72	0.31	0.30
Søredning	0.92	0.04	0.19
Farvandsovervågning	0.82	0.11	0.26
Forureningsbekæmpelse	0.67	0.40	0.06
Sanitetsvagt	0.29	0.73	0.23
Trafikregulering	0.14	0.84	0.00
Fyrværkeridemonstrationer	0.26	0.62	0.23
Stævner og koncerter	0.01	0.90	0.01
Terrorberedskab	0.33	0.09	0.73
Militært forsvar af Danmark	0.05	-0.04	0.81
Støtte til det øvrige forsvars uddannel- se og øvelser	0.33	0.18	0.74
Støtte til forsvarrets internationale operationer	0.12	0.18	0.76
Eigenverdi (% forklaret variation)	5.0 (42%)	1.9 (16%)	1.3 (11%)

Note: Model estimeret på baggrund af polychorisk korrelationsmatrice. Estimationsmetode er Principal Component Analysis med Varimax rotation.

Tabel A7.1

Faktormodel for kilder til information om hjemmeværnet. Model med fire faktorer. Faktorvægte.

Beskrivelse	Møde- typen	Nyheds- brev typen	Snakke- typen	Bladtypen
HJV-bladet	0.19	0.17	-0.06	0.80
Nyhedsbreve/blade fra underafdeling	0.19	0.81	0.15	0.05
Nyhedsbreve/blade fra distrikt	0.32	0.84	-0.02	0.10
Møder i underafdeling	0.83	0.23	0.24	0.00
Almindelig snak med andre	0.34	0.07	0.78	-0.07
Hjemmeværnets hjemmeside www.hjv.dk	0.72	0.02	0.12	0.28
Kurser	0.75	0.10	0.38	0.02
Aviser og blade	-0.03	0.04	0.27	0.81
Møder ved distriktet	0.78	0.29	0.05	0.03
Møder i underafdelingsråd	0.73	0.32	0.00	0.02
Andre nyhedsbreve/blade	0.16	0.55	0.44	0.26
Andet	0.07	0.13	0.81	0.24
Eigen værdi (% forklaret variation)	4,7 (39%)	1,5 (13%)	1,2 (10%)	1,0 (8%)

Note: Model estimeret på baggrund af polychorisk korrelationsmatrice. Estimationsmetode er Principal Component Analysis med Varimax rotation.

SFI-RAPPORTER SIDEN 2006

SFI-rapporter kan købes eller downloades gratis fra www.sfi.dk. Enkelte rapporter er kun udkommet som netpublikationer, hvilket vil fremgå af listen nedenfor.

- 06:01 Egelund, T.: *Sammenbrud i anbringelser*. 2006. 79 s. ISBN 87-7487-802-6. Kr. 65,00
- 06:02 Holt, H., Geerdsen, L.P., Christensen, G., Klitgaard, C. & Lind, M.L.: *Det konsopdelte arbejdsmarked. En kvantitativ og kvalitativ belysning*. 2006. 250 s. ISBN 87-7487-804-2. Kr. 228,00.
- 06:03 Rosdahl, A.: *Kommunale aktiveringsprojekter med produktion*. 2006. 51 s. ISBN 87-7487-805-0. Kr. 50,00.
- 06:04 Christensen, E.: *Opvækst med særlig risiko. Indkredsning af børn med behov for en tidlig forebyggende indsats*. 2006. 92 s. ISBN 87-7487-806-9. Kr. 85,00.
- 06:05 Jørgensen, M.S., Holt, H., Hohnen, P. & Schimmel, G.: *Job på særlige vilkår. Overblik over viden på området*. 2006. 83 s. ISBN 87-7487-807-7. Kr. 75,00.
- 06:06 Rasmussen, M.: *Kontanthjælpsmodtageres gæld. Eftergivelse af offentlig gæld*. 2006. 68 s. ISBN 87-7487-808-5. Kr. 55,00.
- 06:07 Møller, S.S. & Rosdahl, A.: *Indvandrere i job. Marginalisering og beskæftigelse blandt ikke-vestlige indvandrere og efterkommere*. 2006. 171 s. ISBN 87-7487-809-3. Kr. 160,00.

- 06:08 Bengtsson, S. & Kristensen, L.K.: *Sørforsorgens udlægning*. 2006. 96 s. ISBN 87-7487-810-7. Kr. 100,00.
- 06:09 Larsen, M.: *Fastholdelse og rekruttering af ældre. Arbejdspladserns indsats*. 2006. 101 s. ISBN 87-7487-813-1. Kr. 100,00.
- 06:10 Hestbæk, A.-D., Lindemann, A., Nielsen, V.L. & Christoffersen, M.N.: *Nye regler – ny praksis. Ændringerne i servicelovens børneregler 2001. Afslutningsrapport*. 2006. 265 s. ISBN 87-91247-80-2. Rapporten er udgivet af Styrelsen for Social Service. Kontakt denne eller send bestilling pr. e-mail til bestilling@servicestyrelsen.dk.
- 06:11 Olsen, H.: *Guide til gode spørgeskemaer. En manual*. 2006. 100 s. ISBN 87-7487-812-3. Kr. 100,00.
- 06:12 Bonke, J.: *Ludomani i Danmark. Udbredelsen af pengespil og problemspillere*. 2006. 79 s. ISBN 87-7487-811-5. Kr. 85,00.
- 06:13 Müller, M.M.: *Arbejdsmiljø og indvandrere. Erfaringer i forhold til rekruttering og fastholdelse*. 2006. 92 s. ISBN 87-7487-816-6. Kr. 90,00.
- 06:14 Hansen, H.: *Time Series of APW-Calculations - Module for Great Britain 1991-2004*. 2006. 83 s. ISBN 87-7487-815-8. Netpublikation.
- 06:15 Clausen, J., Heinesen, E. & Hussain, M.A.: *De nye kommuners rammevilkår for beskæftigelsesindsatsen*. 2006. 106 s. ISBN 87-7487-824-7. Netpublikation.
- 06:16 Christensen, G. & Christensen, S.: *Etniske minoriteter, frivilligt socialt arbejde og integration. Afdækning af muligheder og perspektiver*. 2006. 220 s. ISBN 87-7487-817-4. Netpublikation.
- 06:17 Schimmel, G.: *LO-dokumentation nr. 2/2006. Barrierer for kvinder i fagligt arbejde. En kvalitativ undersøgelse af årsagerne til kvinders lavere repræsentation i LO-fagbevægelsen*. 2006. 120 s. ISBN-10: 87-7735-770-1, ISBN-13: 978-87-7735-770-1. Kr. 20,00. Rapporten er udgivet af Landsorganisationen i Danmark.
- 06:18 Boje, T.P.: *Frivillighed og nonprofit i Danmark. Omfang, organisation, økonomi og beskæftigelse*. 2006. 275 s. ISBN 87-7487-821-2. Kr. 250,00.
- 06:19 Boje, T.P., Fridberg, T. & Ibsen, B. (red.): *Den frivillige sektor i Danmark. Omfang og betydning*. 2006. 172 s. ISBN 87-7487-822-0. Kr. 160,00.

- 06:20 Geerdsen, P.P. & Geerdsen, L.: *Fra aktivering til beskæftigelse. En gennemgang af aktiveringsindsatsen i det danske dagpengesystem.* 2006. 72 s. ISBN 87-7487-818-2. Kr. 70,00
- 06:21 Jespersen, C.: *Socialt udsatte børn i dagtilbud.* 2006. 108 s. ISBN 87-7487-835-2. Kr. 100,00
- 06:22 Christensen, V.T.: *Uhørt? Betydningen af nedsat hørelse for arbejdsmarkedstilknytning og arbejdsliv.* 2006. 254 s. ISBN 87-7487-823-9. Kr. 248,00.
- 06:23 Jensen, T.G., Schmidt, G., Jareno, K.N. & Roselius, M.: *Indsatser mod æresrelateret vold.* 2006. 185 s. ISBN: 87-7487-825-5. Netpublikation.
- 06:24 Müller, M.M., Høgelund, J. & Geerdsen, P.P.: *Handicap & beskæftigelse. Udviklingen mellem 2002 og 2005.* 2006. 128 s. ISBN 87-7487-826-3. Kr. 110,00.
- 06:25 Christensen, E. & Andersen, K.V.: *Livsvilkår for børn med familie på danske asylcentre.* 2006. 120 s. ISBN: 87-7487-827-1. Kr. 120,00.
- 06:26 Rostgaard, T.: *Oplysning om demens. En evaluering af Socialministeriets pulje til oplysning om demens.* 2007. 65 s. ISBN: 978-87-7487-829-2. Kr. 60,00.
- 06:27 Bengtsson, S. & Nemli, A.: *Oplevelsen af MST. Forældres, unges og terapeuters erfaringer med Multisystemisk Terapi.* 2006. 136 s. ISBN: 87-7487-830-1. Kr. 140,00.
- 06:28 Stigaard, M.V., Sørensen, M.F., Winter, S.C., Friisberg, N. & Henriksen, A.C.: *Kommunernes beskæftigelsesindsats.* 2006. 113 s. ISBN 87-7487-832-8. Kr. 90,00.
- 06:29 Madsen, M.B., Mortensen, M.D. & Rosdahl, A.: *Arbejdsmarkedsparat eller ej? En kvalitativ undersøgelse af visitationen af kontanthjælpsmodtagere i ti kommuner.* 2006. 109 s. ISBN 87-7487-833-6. Kr. 100,00.
- 06:30 Rosdahl, A. & Petersen, K.N.: *Modtagere af kontanthjælp. En litteraturoversigt om kontanthjælpsmodtagere og den offentlige indsats for at hjælpe dem.* 2006. 87 s. ISBN 87-7487-834-4. Kr. 65,00.
- 06:31 Deding, M & Jakobsen, V.: *Indvandreres arbejdsliv og familieliv.* 2006. 101 s. ISBN 87-7487-836-0. Netpublikation.
- 06:32 Deding, M., Lausten, M. & Andersen, A.R.: *Børnefamiliers balance mellem familie- og arbejdsliv.* 2006. 139 s. ISBN 87-7487-837-9. Netpublikation.

- 06:33 Hansen, H.: *Time Series of APW-Calculations - Module for Denmark 1994-2005*. 2006. 121 s. ISBN 87-7487-838-7. Netpublikation.
- 06:34 Christensen, E.: *Uledsagede asylansøgerbørn*. 2006. 64 s. ISBN 87-7487-840-9. Kr. 65,00.
- 06:35 Christensen, V.T.: *Hard of Hearing? Hearing problems and working life*. 2006. 49 s. ISBN 87-7487-823-9. Engelsk sammenfatning af rapporten *Uhørt?* Netpublikation.
- 07:01 Damgaard, B. & Boll, J.: *Opfølgning på sygedagpenge – Del I. Kommuner, lagers, og virksomheders erfaringer med de nye regler*. 2007. 116 s. ISBN 978-87-7487-842-1. Kr. 100,00.
- 07:02 Bach, H.B. & Petersen, K.N.: *Kontanthjælpsmodtagerne i 2006. En surveyundersøgelse af matchkategorier, arbejde og økonomi*. 2007. 146 s. ISBN 978-87-7487-843-8. Kr. 110,00.
- 07:03 Sivertsen, M.: *Hvordan virker indsatsen mod negativ social arv? Gennemgang og analyse af 54 projektevalueringer*. 2007. 55 s. ISBN 978-87-7487-844-5. Kr. 60,00.
- 07:04 Jespersen, S.T., Junge, M., Munk, M.D. & Olsen, P.: *Brain drain eller brain gain? Vandringer af højtuddannede til og fra Danmark*. 2007. 64 s. ISBN 978-87-7487-846-9. Netpublikation.
- 07:05 Benjaminsen, L.: *Storbypuljen – Indsatser for socialt udsatte. Ideer og erfaringer*. 2007. 47 s. ISBN 978-87-7487-847-6. Kr. 60,00. Pjece.
- 07:06 Müller, M.M., Havn, L., Holt, H. & Jensen, S.: *Virksomheders sociale engagement. Årbog 2006*. 2007. 178 s. ISBN 978-87-7487-848-3. Kr. 180,00.
- 07:07 Madsen, M. B., Filges, T., Hohnen, Jensen S. & Nærvig Petersen, K.: *Vil De gerne have et arbejde?* 2007. 194 s. ISBN 978-87-7487-849-0. Kr. 175,00.
- 07:08 Nielsen, C., Benjaminsen, L., Dinesen P. T. & Bonke, J.: *Effekt-måling*. 2007. 180 s. ISBN 978-87-7487-850-6. Netpublikation.
- 07:09 Boesby, D.: *At oplyse om demens. Ideer og inspiration*. 2007. 18 s. Netpublikation
- 07:10 Graversen, B.K., Damgaard, B. & Rosdahl, A.: *Hurtigt i gang. Evaluering af et forsøg med en tidlig og intensiv beskæftigelsesindsats for forsikrede ledige*. 2007. 107 s. ISBN 978- 87-7487-851-3.
- 07:11 Thorsager, L., Børjesson, E., Christensen, I. & Pihl, V.: *Metoder i socialt arbejde. Begreber og problematikker*. 2007. 128 s. ISBN 978-87-7487-852-0. Kr. 120,00.

- 07:12 Hohnen, P., Mortensøn, M.D. & Klitgaard, C.: *Den korteste vej til arbejdsmarkedet. En kvalitativ undersøgelse af indsatsen over for ikke-arbejdsmarkedsparede ledige*. 2007. 145 s. ISBN: 978-87-7487-854-4. Kr. 138,00.
- 07:13 Rostgaard, T.: *Begreber om kvalitet i aldreplejen. Temaer, roller og relationer*. 2007. 225 s. ISBN 978-87-7487- 855-1. Kr. 218,00.
- 07:14 Bonke, J.: *Ludomani i Danmark. Faktorer af betydning for spilleproblemer*. 2007. 90 s. ISBN 978-87-7487-853-853-7. Kr. 90,00.
- 07:15 Andersen, D. & Højlund, O.: *Interview med 11-årige. Erfaringer fra et web-baseret pilotprojekt*. 2007. 121 s. ISBN: 978-87-7487-857-5. Kr. 110,00.
- 07:16 Dahl, K.M: *Udsatte børns fritid – et litteraturstudie*. 2007. 85 s. ISBN: 978- 87-7487-858-2. Netpublikation.
- 07:18 Fridberg, T. & Jæger, M.M.: *Frivillige i hjemmeværnet*. 2007. 99 s. ISBN: 978- 87-7487-861-2. Kr. 90,00.

FRIVILLIGE I HJEMMEVÆRNET

Denne rapport beskriver hjemmевærnets frivillige medlemmers sammensætning, deres holdninger og forventninger til hjemmевærnet. Rapporten er baseret på spørgeskemabesvarelser fra frivillige i hjemmевærnet samt SFI's danske bidrag til en større international undersøgelse af frivilligt arbejde.

Undersøgelsen viser, at de frivillige i hjemmевærnet er mere aktive med frivilligt arbejde end befolkningsgennemsnittet. Ud over indsatsen i hjemmевærnet er 60 pct. af medlemmerne også frivillige i andre sammenhænge.

De frivillige kan opdeles i fem typer, alt efter deres begrundelser for at være medlem af hjemmевærnet: 'traditionalister' ønsker at forsvare Danmark, 'fritidsfolket' ønsker en aktiv fritid med øvelser, 'lederspirer' ønsker uddannelse og ledererfaring, 'de sociale' ønsker fællesskab og 'de supermotiverede' har en lang række begrundelser.